

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ARTZAKANK - ECHO

Bimestriel bilingue publié à Genève

SEPTEMBRE - OCTOBRE 2016

N° 206

Après 25 ans d'indépendance

Le 21 septembre 1991 est une date historique pour tous les Arméniens. Ce jour-là, le peuple d'Arménie s'exprima en faveur de l'indépendance par une écrasante majorité. (...) Des festivités se sont prolongées jusqu'à l'aube dans les rues d'Erevan et elles furent ponctuées par un grand feu d'artifice sur la place de la Liberté.(...)

(Artzakank - novembre 1991)

Բովանդակություն

Էջ 5- Սուրբ Կարապետ եկեղեցու պղնձե գաւաթը

Էջ 8- Անուանի երգչուհիները պարգուատրուեցին ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան «Կոմիտաս» մեդալով

10- Յայտնաբերուած է Երեւանի ամենահին փողոցը

Էջ 14- Իմ կռիւը անիմաստ կը դառնայ եթէ դուն երջանիկ չիլես:

Էջ 15- Ճգնաժամային վիճակի մէջ գործելու տրամադրութեամբ

Էջ 17- Փոքրիկ անվճար գրադարաններ

Էջ 20- «Չուզողների պէքը հանելով պիտի մնամ այս երկրում

Էջ 22 - Ժընեւ և Լեման շրջանի Սուրբ Յակոբ Յայաստանեայց առաքելական եկեղեցոյ լուրեր

Sommaire

P. 3 - Communiqué - "Sasna Tsrer", de l'épopée à nos jours ...

P. 6- Interview avec Mme Hasmik Tolmajyan

P.9- Miracle en Arménie

P. 11- Le plus grand temple yézidi en construction en Arménie

P. 12- Interview avec Sarkis Shahinian

P. 13- Hommage à Davit Hovhannès

P. 16- Dialogue arméno-turc à Caux

P. 18- Camp d'été pour les jeunes chez TUMO à Erevan

P. 19- Arménie: après l'exode, le retour à la mère Patrie

P. 21- Le professeur Martiros Minassian n'est plus

P. 23- Nouvelles de l'Ecole Topalian

P. 24 - Nouvelles de l'Union Arménienne de Suisse

Il y a 25 ans, le rêve des Arméniens dispersés à travers le monde devenait réalité! Après 70 ans de règne communiste, l'Arménie redevenait une République indépendante. Nous étions tous pleins d'espoir quant à l'avenir de l'Etat arménien ressuscité malgré les difficultés énormes que connaissait le pays suite aux désastres naturels, économiques et politiques survenus les années précédentes: le terrible tremblement de terre du 7 décembre 1988 causant plusieurs dizaines de milliers de morts et près d'un demi-million de sans-abri; le blocus imposé par la Turquie et l'Azerbaïdjan; l'arrivée de quelques 500 000 réfugiés arméniens chassés de l'Azerbaïdjan et de certaines régions d'Artsakh; la politique de purification ethnique en cours par le pouvoir azéri en Artsakh, qui était encore une enclave en Azerbaïdjan.

L'année suivante, les forces arméniennes réunifiaient l'Artsakh avec l'Arménie en libérant le couloir de Latchin (rebaptisé Berdzor) après la reprise de la ville de Chouchi. D'autres territoires étaient libérés dans les mois suivants et rattachés à l'Artsakh, devenu à son tour république indépendante par le référendum du 10 décembre 1991.

Où en sommes-nous aujourd'hui?

Avec les compliments de
TAVITIAN
Atelier de sertissage

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04
tavitian@bluewin.ch

Après 25 ans d'indépendance

»»» Beaucoup de réalisations ont certes été accomplies durant ce quart de siècle sur plusieurs plans, une des plus importantes étant la libération de l'Artsakh. Par

ailleurs, notre peuple a gagné en visibilité depuis l'adhésion de l'Arménie à différentes institutions internationales. Chaque fois que le drapeau tricolore arménien est hissé ou l'hymne national «*Mer Hayrenik*» retentit lors des compétitions internationales ou d'autres évènements mondiaux, nos cœurs se remplissent de fierté et d'émotion. Erevan est devenue une ville moderne et attrayante dont l'offre touristique peut satisfaire les visiteurs les plus exigeants. Cependant le charme du centre-ville d'Erevan avec ses terrasses et cafés cache mal la triste réalité surtout après la guerre de 4 jours (2-5 avril 2016) et l'opération des «*Sasna Tsrer*» (17-31 juillet 2016).

Les chiffres terrifiants de l'émigration arménienne de ces 25 ans témoignent des conditions de vie insoutenables pour une partie importante de la population. En effet, selon les chiffres officiels, l'Arménie comptait 2 995 100 habitants au 1er juillet 2016, soit 10 400 de moins qu'il y a une année. Pour la première fois depuis 1979, le nombre de la population est passé en-dessous de la barre des 3 millions alors que ce chiffre s'élevait à 3 304 800 en 1989. Les raisons hélas ne sont un secret pour personne et les conséquences irréversibles de cette saignée démographique pour un pays en guerre ne nécessitent pas d'explications.

Les mouvements de protestation de la société civile, devenus plus fréquents ces dernières années, ont enregistré quelques avancées mais n'ont pas pu atteindre les résultats espérés compte tenu des mesures de répression et d'intimidation prises par les autorités en place.

La guerre de 4 jours avec son bilan particulièrement lourd - une centaine de soldats et civils tués, autant de blessés, une perte de 800 hectares de terres arméniennes et 140 familles déplacées de Talish - fut la goutte d'eau qui fit déborder le vase. Elle mit en évidence les conséquences dévastatrices de la corruption au sein de l'armée et souleva des questions relatives à l'efficacité du dispositif arménien de sécurité. Malgré le limogeage de plusieurs officiers haut-gradés et haut fonctionnaires du ministère de la Défense, la grogne populaire ne s'apaisa pas surtout après la diffusion de reportages réalisés avec les familles des soldats tués, étalant au

grand jour la misère inimaginable dans laquelle vivaient la plupart d'entre-elles.

C'est dans ce contexte douloureux qu'ont repris les négociations de paix entre les présidents arménien et azéri et a été dévoilé le contenu du plan d'accord discuté (des documents de travail relatifs au principes de Madrid et de Kazan publiés par le Centre de Recherches ANI de Tatul Hakobyan) qui prévoyait le retour de territoires libérés à l'Azerbaïdjan contre des promesses vagues sur le statut futur de l'Artsakh. Ajoutons à cela l'absence de communication claire de la part du gouvernement à ce sujet et de manière générale le manque de dialogue entre les autorités et la population.

Dans ce climat de profonde déception et de colère de la population envers le gouvernement et les oligarques du pays, la prise d'assaut par le groupe «*Sasna Tsrer*» d'une station de police à Erevan en juillet dernier ne fut qu'un acte désespéré visant entre autres à empêcher les concessions territoriales en faveur de l'Azerbaïdjan. Nous connaissons la suite: violence brutale et actions illégales contre les journalistes et manifestants pacifiques, interpellations et arrestations arbitraires par la police et des hommes en civil. Ces actes honteux ont provoqué de nombreuses réactions à travers le monde notamment de la part de différentes organisations de la diaspora (voir le communiqué des organisations arméniennes de Suisse en page 3). Certaines personnes ont été libérées depuis et des procédures pénales ont été ouvertes contre un nombre de policiers soupçonnés d'avoir commis des actes illégaux. Il est à espérer que les véritables auteurs de ces crimes seront identifiés et condamnés dans les plus brefs délais.

A la veille du 25ième anniversaire de l'indépendance de l'Arménie, la menace d'une nouvelle guerre guette notre peuple. Dès lors, il est impératif d'atténuer la polarisation de la société arménienne et d'apaiser le climat social très tendu. Nous attendons du gouvernement arménien des mesures concrètes et efficaces pour la mise en œuvre de réformes sérieuses favorisant le développement économique du pays, la protection des droits individuels et de la dignité des citoyens, la tenue d'élections libres et régulières dans le respect des processus démocratiques. La conjoncture géopolitique explosive et l'environnement régional imprévisible dans lesquels évolue l'Arménie imposent au gouvernement d'entamer un dialogue sincère avec la société civile et les différents partis politiques pour faire sortir le pays de cette crise. La balle est désormais dans le camp des autorités arméniennes. ■ Maral SIMSAR

ԱՐԶԱԿԱՆԳ ARTZAKANK - ECHO

Case postale 153 - 1211 Petit-Saconnex 19
Tél. 022 700 36 85 - artzakank@worldcom.ch
Responsable de publication: Maral Simsar
Prix d'abonnement annuel: CHF 30.- (6 numéros)
CCP 12-17302-9 - IBAN CH07 0900 0000 1201 7302 9

ZIRAN

ծիրաւն = abricot = prunus armeniaca

ZIRAN pierrrot hans Schaffhauserstrasse 30 CH-8006 Zürich
+ 41 44 241 41 31 + 41 79 666 01 26 - Notre Magasin Arménien
Voyages en Arménie - Vente de produits d'Arménie
Promotion de travaux payés - Entraide sociale ...
Rencontres culturelles info@ziran.ch - www.ziran.ch

Des organisations suisses-arméniennes demandent des réformes sans délai

Communiqué

Nous, les organisations soussignées, avons suivi de près et avec une profonde tristesse les événements choquants qui se sont produits à Erevan du 17 au 31 juillet.

Nous considérons que de nombreux facteurs ont conduit à cette crise: violations graves et systématiques des droits de l'homme en toute impunité, absence de processus démocratiques, institutions démocratiques faibles et inefficaces, y compris de graves lacunes dans la tenue d'élections démocratiques, corruption massive, manque de transparence dans les processus de négociation et d'une position de principe sur la question de l'Artsakh, et absence de réformes sérieuses et systémiques pour améliorer les conditions économiques et sociales dans le pays. En même temps, nous estimons que la Constitution de la République d'Arménie doit être respectée, que les solutions ne peuvent être atteintes par des moyens illégaux et nous regrettons profondément la perte de vies humaines (deux policiers et un citoyen pacifique).

Nous avons été choqués de constater que la police arménienne a eu recours à une force excessive et disproportionnée, à la violence, à l'intimidation et à d'autres actions illégales contre des manifestants et des journalistes pacifiques qui ont entraîné des violations massives des droits de l'homme entre les 17 et 31 juillet, avec un pic le 29 juillet. Cette nuit-là, au moins 12 journalistes ont été blessés. Nous condamnons les attaques contre la liberté d'expression et des manifestations pacifiques.

Globalement, nous sommes profondément préoccupés par l'attitude des autorités d'Arménie, restées silencieuses pendant ces deux semaines critiques, montrant un manque de volonté politique de gérer cette situation par des moyens démocratiques et pacifiques. En l'absence totale d'implication des organes législatifs et d'autres organes exécutifs, la police semblait être la seule institution de l'Etat face à la crise.

Tout en saluant la décision de "Sasna Tzrer" de mettre fin à sa résistance armée, nous demandons aux autorités de veiller à ce qu'une enquête efficace et impartiale soit menée sur les événements dramatiques des 17-31 juillet afin de traduire en justice les auteurs des violations des droits de l'homme en conformité avec les obligations internationales d'Arménie en matière de droits de l'homme. De plus, nous appelons à mettre fin à l'impunité concernant les violences policières contre des journalistes et des manifestants pacifiques en Arménie. Nous espérons que les autorités feront preuve de sagesse politique et s'abstiendront de lancer une chasse aux sorcières, qui ne pourrait qu'aggraver la situation. Nous appelons également les

"Sasna Tsrer", de l'épopée à nos jours ...

Maral SIMSAR

Après la guerre de 4 jours qui a secoué le monde arménien en avril passé, nous avons été bouleversés par l'opération armée des "Sasna Tsrer" (Enragés de Sassoun) et les événements qui l'ont suivie à Erevan du 17 au 31 juillet dernier. Ce groupe composé de 31 hommes, pour la plupart des vétérans de la guerre d'Artsakh, affiliés au mouvement d'opposition Parlement fondateur, a saisi une caserne de police dans le quartier d'Erebuni et a retenu plusieurs officiers de haut rang en otage, en lançant un appel au soulèvement populaire. Le groupe a exigé la démission du président Serj Sargsyan et la libération de tous les prisonniers politiques dont Jirayr Sefilian, haut dirigeant du mouvement Parlement fondateur. L'opération s'est achevée par la reddition des membres du groupe qui se trouvent aujourd'hui derrière les barreaux.

Dès le premier jour, le commando a bénéficié de la sympathie des habitants d'Erevan qui se sont précipités devant la caserne pour apporter des vivres et tenter de s'interposer lors d'un éventuel assaut des forces de l'ordre pour éviter un bain de sang. Plusieurs d'entre-nous ont suivi avec stupeur et en direct le déroulement des événements marquants de ces 15 jours, y compris les violences policières choquantes, les interpellations arbitraires et la "cérémonie" de reddition des "Sasna Tsrer" qui a permis le dénouement de la crise sans effusion de sang. L'opération a toutefois coûté la vie à 4 personnes - 3 officiers de police et un civil qui s'est immolé pendant les manifestations - sans parler des dizaines de blessés.

autorités à mettre un terme à la pression d'intimidation massive contre l'opposition politique, et de libérer sans condition tous les manifestants pacifiques et personnalités de l'opposition qui ont été arbitrairement arrêtés dans le contexte des événements mentionnés ci-dessus.

Nous prenons note du discours du Président Sargsyan du 1er août et espérons que les autorités de notre patrie partagent notre point de vue selon lequel le seul moyen de sortir de la crise intérieure croissante est de lancer sans délai des réformes fondamentales et globales dans toutes les sphères de la vie politique et économique en Arménie, y compris les domaines mentionnés ci-dessus, pour changer les conditions qui ont conduit à cette crise. ■

10 août 2016

Union Arménienne de Suisse (UAS); Association Suisse-arménienne (SAA); Artzakank - Echo; Centre Arménien Hagop D. Topalian de Genève; Construire un avenir alternatif (BAF); Armenischer Schul - und Familienverein; Armenischer Verein Zürich; Comunità Armena Ticino; Association SEVAK; Association sang pour mémoire; Association Ziran

"Sasna Tsrer", de l'épopée à nos jours ...

➤➤➤ Le terme "Sasna Tsrer" ne dit rien à celles et ceux qui ne sont pas familiers avec la culture arménienne. "Les enrégés de Sassoun" ou "David de Sassoun" est le nom de la grande épopée arménienne en quatre cycles qui raconte l'histoire de quatre générations d'une même famille: Sanasar et Baghdasar, Grand Mher (ou Mher le Lion), David de Sassoun et Petit Mher. Le récit comprend des exploits et des aventures incroyables sur fond de combat pour la justice. Le cadre fantastique se mêle aux réalités géopolitiques: l'Arménie est un petit pays enclavé, entre l'Europe et l'Asie, qui a dû faire face à de nombreuses invasions au fil des siècles. "Sasna Tsrer" s'inscrit dans le contexte de l'occupation arabe de l'Arménie, du VIIème siècle à la restauration du royaume d'Arménie par le roi Bagratide Ashot I, et plus particulièrement selon les spécialistes du folklore arménien durant la période de l'invasion du Sassoun, du Taron et du Vaspourakan, dès 632, jusqu'à la révolte de 850-852. Un certain nombre d'éléments incluent également des aspects beaucoup plus anciens, y compris des vestiges de la culture arménienne païenne. L'épopée a été entièrement élaborée par la classe populaire arménienne et s'est transmise depuis plus de mille ans par voie orale. Ce n'est qu'à partir du XIIème siècle que des hommes de lettres arméniens ont rassemblé et écrit les différentes versions de l'œuvre. David de Sassoun, le personnage central de l'épopée, est aujourd'hui un élément essentiel de la culture populaire en Arménie, comme en témoigne sa statue à Erevan.

Mais qui sont les membres de ce groupe armé qui se font appeler "Sasna Tsrer" et dont l'action hors du commun a tellement marqué les esprits? Pourquoi font-ils déjà l'objet de poèmes, de chansons de films vidéo dans lesquels ils sont identifiés avec les héros de l'épopée? Voici quelques informations sur les membres les plus connus du groupe:

Arayik Khandoyan Pavel Manukyan Varoujan Avetisyan

Pavel Manoukian, un des chefs du groupe, a participé à plusieurs combats pour la libération d'Artsakh entre 1988 et 1994. Nommé commandant du bataillon de reconnaissance de l'armée de la défense (1993-1996) puis du bataillon de Chouchi chargé de l'arrière-front (1996-2002), il a été démobilisé et affecté au corps de réserve en 2002. Lors d'une fusillade avec la police, quelques jours avant la fin de l'opération, Pavel et son fils Aram qui l'accompagnait ont été grièvement blessés.

Arayik Khandoyan, surnommé le "loup solitaire", a rejoint le mouvement pour la libération de l'Artsakh à l'âge de 17 ans. Il fournissait des armes aux volon-

taires arméniens depuis la base militaire soviétique près du village de Tsaghkahovit. Dès 1990, il a participé aux combats à Artsakh et s'est distingué notamment lors des opérations de reconnaissance. Il a aussi été blessé quelques jours avant la fin de l'opération.

Varoujan Avetisyan, juriste et colonel de réserve, a occupé plusieurs fonctions au sein du ministère de la défense d'Arménie dont celle de rédacteur-adjoint du journal "Haykakan Panak" de l'Institut des études stratégiques D. Kanayan auprès dudit ministère.

Aram Hakobyan, Armen Lambaryan, Mkhitar Avetisyan et Ashot Petrosyan sont aussi des anciens combattants de la guerre d'Artsakh.

Il est important de noter que le Parlement fondateur dont ils font partie, est opposé à toute concession territoriale dans le cadre d'un règlement du conflit d'Artsakh et qui, selon certains, serait imminente malgré l'absence de confirmation officielle. Il n'est dès lors pas étonnant que le sujet ait fait l'objet d'une forte médiatisation. Par ailleurs, l'opposition à une éventuelle rétrocession de territoires à l'Azerbaïdjan a été au cœur des manifestations qui ont eu lieu suite aux appels lancés par les "Sasna Tsrer" depuis leurs cellules de prison.

Mher avec le lion

C'est sur fond de la sympathie suscitée par l'action des "Sasna Tsrer" et de l'indignation populaire contre les autorités que des parallèles avec l'épopée sont mis en évidence. En effet, à l'instar des héros de Sassoun, les membres du groupe "Sasna Tsrer" se distinguent par leur courage, leur audace et leur combat contre des envahisseurs. N'oublions pas qu'ils ne sont pas de vulgaires preneurs d'otages mais des héros de la guerre d'Artsakh. Par ailleurs, ils ont manifesté une attitude humaine et quasi chevaleresque lorsqu'ils ont laissé partir les otages et se sont rendus parce qu'ils ne voulaient pas verser le sang de leurs compatriotes. Ces traits caractéristiques sont typiques du personnage de David de Sassoun notamment lors de ses combats avec le Melik Missir.

Mais le plus beau parallèle dont on a beaucoup parlé est celui entre Mher le lion et Artur Sargsyan, baptisé "le porteur du pain". Ce dernier, un vétéran de guerre, avec sa voiture chargée de vivres, a brisé le cordon policier et a apporté de la nourriture aux ➤➤➤

Սուրբ Կարապետ եկեղեցու պղնձե գաւաթը

Շերեֆ ԶԱՐԹԱԼ

Էգբիդերը (գիւղ, որը նախկինում գտնուել է Շապին-Գարահիսարում, իսկ ներկայումս Սեբաստիայում է- Ակունքի խմբ.) 1915 թ. ապրիլին հանգրուած մոմի ծխով թաղուում էր մթութեան մէջ: Մարդիկ չէին կարողանում հասկանալ խռովայոյզ լռութեան

մէջ ընկրմուած այդ իրադրութիւնը: Սուրբիկը՝ հազիւ 18 տարեկան, Սուրբ Կարապետ եկեղեցու քահանայի՝ Գարեգինի դուստրն է: Նշանուած է Մարգիս անունով մի երիտասարդի հետ:

Քահանայ Գարեգինը մի փոքրիկ խումբ է կազմում գիւղի երիտասարդներից, որոնց մէջ է նաև Սուրբիկի նշանածը՝ Սարգիսը: Տեր Գարեգինն այդ երիտասարդների հետ անգն գնում է Շապին-Գարահիսար՝ իրավիճակի մասին տեղեկութիւն ստանալու, բայց նրանցից ոչ ոք այլևս չի վերադառնում... Գիւղի ամբողջ բնակչութիւնը կեսօրից յետոյ՝ երեկոյեան կողմ, սկսում է բռնի կերպով աքսորուել: Սուրբիկն այդ ընթացքում շատ մեծ տառապանքների ականատեսն է դառնում: Օրեր տևած երթից յետոյ Սուրբիկն ու մայրը, ժանդարին 2 ոսկի տալով, հետ են վերադառնում և, ցերեկները լեռների գագաթներին թաքնուելով, իսկ գիշերները քայլելով, կարողանում են իրենց գիւղ՝ Էգբիդեր գալ: Սուրբիկը մօրը որոշ ժամանակով թողնում է գիւղի մուտքի մօտ, քանի որ մայրն այլևս ի վիճակի չի լինում քայլելու, և արևածագին մեն-մենակ գիւղ է մտնում: Առաջին հերթին նրա միտքն զայիս է այն եկեղեցին, որտեղ անցել էր իր ամբողջ մանկութիւնը, և որտեղ տարիներ շարունակ սպասաւորել էր իր հայրը: Մտածելով, որ եկեղեցին կարող է իրեն ապաստարան ծառայել, այնտեղ է վազում, բայց իր առջև բացուած տեսարանն է՛լ անելի է նրան վշտացնում. Սուրբ Կարապետը քանդուել էր և աներակի վերածուել: Սուրբիկը եկեղեցու աներակների միջով քայլելիս մի պղնձե գաւաթ է նկատում, անմիջապէս վերցնում է այն, ծոցը խոթում և արագ հեռանում: Նա մօր հետ միասին տարիներ շարունակ գիւղում է մնում, գոյութիւնը պահպանելու համար արտում է աշխատում, բրդից և բամբակից թել մանում, գործում և շարունակ վախի մէջ ապրում: Սուրբիկի համար կեանքը դիւրին չէր. ճնշումների հետևանքով փոխում է անունը և դառնում Գիւլփերի, իսկ գիւղ նոր եկած մոլլան նրա վրա ճնշում է գործում՝ իսլամական կրօնի կանոնները սովորելու համար: Կեանքը նրա համար գնալով բարդանում է: Գիշերներն աստղերին նայելով՝ աղօթելը նրա հոգու միակ միսթարանքն է դառնում: Նրա խոշոր

"Sasna Tsrer", de l'épopée à nos jours ...

»»» membres du groupe retranchés dans le bâtiment de la police. Dans l'épopée, un lion impose un blocus à Sassoun, qui souffre d'une pénurie de pain. Mher va tuer le lion et sauver Sassoun de la famine d'ou son surnom "le lion". En hommage à l'acte d'Artur Sargsyan, un groupe de citoyens demande que le 9 août soit proclamé "la journée du porteur du pain" et que chaque année, le jour de cette fête, des vivres soient distribués aux personnes nécessiteuses. Ses amis souhaitent même soumettre sa candidature au prix Aurora pour avoir mis sa vie en danger pour sauver celle des autres.

L'action des "Sasna Tsrer" laissera sans doute des traces significatives et durables dans la conscience collective des Arméniens. Sommes-nous témoins d'événements qui pourraient apporter de nouveaux éléments à l'épopée nationale? ■ M.S.

աչքերն արտասուելուց այլևս աստղերի փայլն էլ չեն տեսնում...

Մի օր՝ ձմեռնամուտին, երբ Սուրբիկն ու մայրը երդիկում նստած բրդից գուլպայ էին գործում, մայրը տեսնում և ճանաչում է իրենց դռան մտոյց անցնող Եղիային: Նա արագ քայլերով հեռացող Եղիայի հետևից կանչում է. «Եղիա՛, Եղիա՛, դու ո՞րչ ես...»:

Վերջինս զարմացած մտնում է, բարձրանում երդիկ, և աչքերը հանդիպում են Սրբուկի աչքերին: Սուրբիկը ծանօթանում է իրենից անելի ծանր տառապանքներ կրած Հայրապետի գերդաստանից զուռնա նուագող Մարգարի որդի Եղիայի հետ: Նա մի քանի տարով մեծ է լինում Եղիայից: Վերջինս գիւղում որպէս ամենաուսնւոր և շատ ազնիւ ճանաչուած Հայրապետի գերդաստանի ամենաերիտասարդ անդամն էր, որ պատահաբար ողջ էր մնացել: Քանի որ այդ տարիներին շատ ուժեղ ճնշումներ էին գործադրում ուժացման ուղղութեամբ, Եղիան ստանում է Շևքի, իսկ Սուրբիկը՝ Գիւլփերի անունը: Նրանք ամուսնանում են 1920 թուականին: Այդ ժամանակ նրանց միակ ունեցուածքը Սուրբիկի՝ եկեղեցու աներակների միջից գտած գաւաթն է լինում: Նրանք, իրենց բոլոր տառապանքներն ու վշտերն այդ գաւաթի մէջ ամփոփելով, սկսում են միասին ապրել:

Այս իրական պատմութիւնն ինձ հետ կապում է հետևեալ հանգամանքով. Եղիան և Սուրբիկն իմ հորական պապիկն ու տատիկն են, և ես հպարտանում եմ նրանցով:

Նշում. Նկարում ներկայացուած պղնձե գաւաթը տարիներ շարունակ եղել է Սուրբ Կարապետ եկեղեցու սեփականութիւնը, որով հազարաւոր մարդիկ են մկրտուել: Այն ինձ է մնացել մեծ հորիցս և մեծ մօրիցս, որը մեծ պատիւ եմ համարում: ■

Թարգմանեց Մելինե Անումեանը Akunq.net

La Gaîté depuis 1928
13, Rue de la Rôtisserie
1204 Genève
022 311 87 08
info@lagaite.ch
www.lagaite.ch

Articles de fêtes
Guirlandes, ballons & cotillons
Costumes & accessoires de déguisements
Farces & attrapes
Drapeaux

"Que nous soyons en Arménie ou dans la diaspora, nous partageons les mêmes rêves et les mêmes aspirations pour l'avenir de notre peuple et de notre pays."

Interview avec Mme Hasmik Tolmajyan, Ministre plénipotentiaire de la République d'Arménie en Suisse

Mme Hasmik Tolmajyan, Envoyée spéciale et Ministre plénipotentiaire de la République d'Arménie en Suisse, est en fonction à Genève depuis le 22 août 2014. Les membres de notre communauté qui ont eu l'occasion de la rencontrer ont eu le plaisir de découvrir une personne communicative et ouverte, à l'écoute de ses interlocuteurs. Nous présentons à nos lecteurs l'interview que nous avons réalisée avec elle pendant la trêve estivale.

* * * * *

Pourriez-vous présenter à nos lecteurs les services et les activités de l'ambassade et de la mission permanente d'Arménie auprès de l'ONU dans les grandes lignes?

La représentation diplomatique de l'Arménie à Genève assume deux missions diplomatiques à la fois - celle d'Ambassade auprès de la Confédération Suisse, chargée de tout le spectre des relations bilatérales entre l'Arménie et la Suisse - politique, économique, culturel, consulaire - et de Mission permanente auprès de l'Office des Nations Unies et d'autres organisations internationales à Genève.

Comme vous le savez, Genève est l'un des centres les plus importants de la coopération multilatérale. C'est la ville qui accueille le plus grand nombre des rencontres diplomatiques internationales et aussi le plus grand nombre d'organisations internationales.

Le travail diplomatique est souvent comparé à un iceberg, dont seulement la partie supérieure est visible. La Genève internationale, avec son très large spectre de coopération internationale n'en fait pas exception.

De manière générale, pensez-vous que l'Arménie arrive à se faire entendre au sein des organisations internationales à Genève?

L'Arménie, bien qu'avec une équipe de mission peu nombreuse, est perçue comme un partenaire actif et constructif dans la Genève internationale. Elle fait entendre sa voix aussi bien pour des questions qui la concernent directement, mais aussi lors des discussions plus larges relatives aux multiples questions de l'ordre du jour international. De plus, avec ses propres initiatives, l'Arménie participe à l'élaboration de cet ordre du jour.

Ainsi, l'Arménie est à l'avant-garde des efforts du Conseil des droits de l'homme pour la prévention du génocide. Sur son initiative, en mars 2015, à la veille du Centenaire du Génocide, le Conseil des droits de l'homme a adopté à l'unanimité une résolution sur la prévention du génocide. Cette résolution souligne l'importance de la lutte contre l'impunité, le déni et la justification du crime de génocide. Elle est le premier document international à affirmer que les tentatives de déni du génocide compromettent les efforts de prévention, ainsi que la réconciliation entre les peuples. Par cette résolution, le Conseil des droits de l'homme demandait aussi à l'Assemblée générale des Nations Unies de proclamer le 9 décembre - jour de l'adoption

Hasmik TOLMAJYAN
Ministre plénipotentiaire, Représentant permanent adjoint de la République d'Arménie auprès de l'Office des Nations Unies et des organisations internationales à Genève et, Ministre plénipotentiaire auprès de l'Ambassade de la République d'Arménie auprès de la Confédération Suisse (postes qu'elle occupe depuis le 23 août 2014)

Née le 10 mars 1974

- Diplôme des Etudes approfondies de l'Institut d'Etudes politiques de Paris (1999)
- Diplôme Supérieur de l'Université Panthéon-Assas Paris II (1997)
- Maîtrise des Relations Internationales de l'Université d'Etat d'Erevan (1996)

Postes occupés dans le passé:

- 2008 - août 2014 : Conseillère du Ministre des Affaires étrangères de la République d'Arménie; Erevan.
- 2006 - 2008 : Ministère des Affaires étrangères, Département de l'Europe, Premier secrétaire; Erevan.
- 2004-2006 : Ministère des Affaires étrangères, Département de l'Europe, Deuxième Secrétaire; Erevan.
- 1999 -2003 : Ambassade de la République d'Arménie en France, Troisième secrétaire, Paris.
- 1995 - 1996 : Ministère des Affaires étrangères, Département des Pays de la CEI, Attaché, Erevan.

de la Convention internationale pour la prévention du génocide - Journée internationale pour la commémoration de la mémoire et de la dignité des victimes du génocide. Ce que l'Assemblée générale a fait, par la force d'une résolution, présentée encore par l'Arménie.

Malgré son texte fort, ambitieux et les passions qu'il avait suscitées, nous avons réussi à former un consensus autour de la résolution et assurer son adoption à l'unanimité, ce qui renforce sa valeur et sa notoriété. Lors de son discours devant l'Assemblée Générale des Nations Unies, le Président du Conseil des droits de l'homme l'avait présentée comme l'une des réussites notables de l'année.

Les questions relatives au conflit du Haut-Karabagh, au droit des peuples à l'autodétermination, à la situation des Arméniens de Syrie, à la destruction de notre patrimoine culturel et religieux, aux dangers liés à la discrimination, la xénophobie et le discours de haine sont soulevées de façon continue par l'Arménie au Conseil des droits de l'homme, auprès du Haut-Commissariat des réfugiés et du bureau du Haut-Commissaire des droits de l'homme.

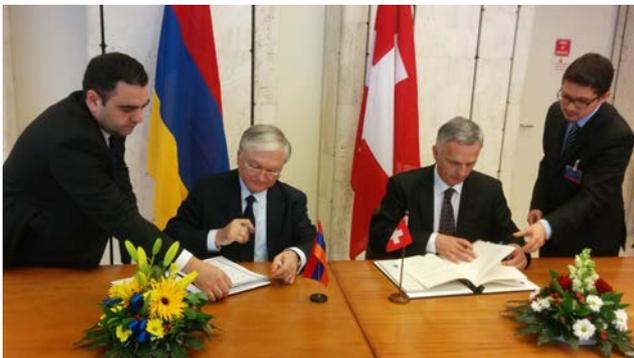

Interview avec Mme Hasmik Tolmajyan, Ministre plénipotentiaire de la République d'Arménie en Suisse

►►► Durant les mois précédents, l'offensive militaire de grande envergure déclenchée par l'Azerbaïdjan contre l'Artsakh, accompagnée de crimes atroces, ont été l'objet de dizaines de rencontres avec le Directeur Général de l'Office des Nations Unies à Genève, le Haut-Commissaire des droits de l'homme, le Directeur du bureau européen du Haut-Commissariat des réfugiés, le Président du Comité International de la Croix Rouge, ainsi que des rapporteurs spéciaux des Nations Unies. Cette question a été soulevée à plusieurs reprises lors de la session plénière du Conseil des droits de l'homme tenue en juin dernier.

Comment qualifieriez-vous les relations bilatérales entre la Suisse et l'Arménie? Quels sont selon vous les domaines dans lesquels celles-ci pourraient être renforcées?

L'Arménie et la Suisse entretiennent d'excellentes relations, basées sur l'amitié séculaire qui lie nos peuples, renforcée par la solidarité extraordinaire que le peuple suisse a témoignée à l'égard de notre peuple durant les épreuves les plus difficiles de son histoire. On ne parlera jamais assez de la fameuse pétition de 1897 avec un nombre de signataires record inégalé dans l'histoire suisse. La reconnaissance du génocide arménien par le Conseil National Suisse en 2002 s'inscrivant dans cette tradition humaniste du peuple Suisse, est aussi une importante contribution aux efforts internationaux pour la prévention des crimes contre l'humanité.

Le ministre arménien des affaires étrangères Edouard Nalbandyan et le chef du Département fédéral des affaires étrangères Didier Burckhalter

Le dialogue politique intense renforcé par l'échange de multiples visites et rencontres des plus hauts responsables de nos deux pays, la mise en place des représentations diplomatiques réciproques à part entière, l'étroite coopération dans tous les domaines aussi bien sur le plan bilatéral que multilatéral, une coopération interparlementaire fructueuse pilotée par les groupes d'amitié parlementaires, un cadre juridique solide ont renforcé les relations diplomatiques entre nos deux pays dont le 25ème anniversaire sera célébré en début de l'année prochaine.

Nous aurions souhaité que la coopération économique entre nos deux pays soit renforcée. Hormis les domaines de l'horlogerie, l'industrie pharmaceutique, la construction, le partenariat économique pourrait être élargi dans les domaines de l'agroalimentaire, des énergies renouvelables, des nouvelles technologies, du tourisme.

Dans quelle mesure pensez-vous que notre communauté pourrait apporter son soutien à vos activités?

La communauté arménienne, avec son intégration exemplaire, sa loyauté et sa contribution effective au développement de la Suisse, a créé un capital de sympathie à l'égard du peuple arménien et de l'Arménie. C'est un capital précieux.

Nous sommes fiers d'avoir à nos côtés des amis qui, selon la formule de notre cher Ambassadeur Charles Aznavour, même si elle défie toute logique mathématique, sont à la fois 100% arméniens et 100% suisses.

L'ambassadeur Charles Aznavour et Mme Hasmik Tolmajyan avec M. Joachim Rücker, président du Conseil des droits de l'homme

La communauté arménienne, avec son Eglise, ses associations, ses fondations, ses personnalités éminentes, est un véritable acteur de l'amitié arméno-suisse. A travers de multiples actions et événements, elle favorise une meilleure connaissance de notre pays, de son histoire, de ses riches traditions culturelles et artistiques. Il est hautement symbolique, que grâce à la Fondation Topalian et à une équipe de volontaires dévoués, l'Arménie a toute sa place au prestigieux Salon du Livre de Genève depuis de nombreuses années.

Je voudrais souligner le travail remarquable du Comité suisse de commémoration du Centenaire du Génocide pour l'organisation de plusieurs dizaines d'événements de qualité, qui ont sensibilisé le public et la presse suisses à cette page sombre de l'humanité.

Enfin, je voudrais aussi rappeler, que c'est au Centre arménien de Genève que la représentation diplomatique de l'Arménie a commencé ses premières activités, avant qu'un bureau soit mis généreusement à la disposition de l'Ambassade par la famille Gabrielian, à qui je voudrais exprimer notre chaleureuse gratitude.

Je voudrais saisir cette occasion pour exprimer ma gratitude à tous ceux qui apportent leur contribution précieuse au développement de l'Arménie, par des investissements dans les différents secteurs de son économie, divers projets de coopération, actions culturelles, projets innovateurs, à tous ceux qui transmettent aux jeunes générations leur attachement à notre pays, dont témoigne le nombre croissant de demandes de citoyenneté arménienne. Je voudrais remercier aussi tous ceux qui ont une présence quotidienne aux côtés de l'Ambassade d'Arménie.

Interview avec Mme Hasmik Tolmajyan, Ministre plénipotentiaire de la République d'Arménie en Suisse

»»» Cette année l'Arménie fête le 25ème anniversaire de son indépendance. Quel regard portez-vous sur tout ce que l'Arménie a pu réaliser durant cette période et quels sont les défis qui l'attendent?

La restauration de l'Etat indépendant arménien en 1991 a été la réalisation du rêve de plusieurs générations en Arménie comme dans la diaspora.

Notre Etat a dû faire ses premiers pas dans un contexte particulièrement difficile: des frontières fermées avec deux de ses quatre voisins, dont l'un a imposé un conflit sanglant et l'autre, 75 ans après le génocide, qu'il continue à nier, impose un blocus et pèse comme une menace sécuritaire; le dysfonctionnement quasi-total de l'économie dû à l'effondrement du système économique soviétique et à la transition de l'économie soviétique planifiée à l'économie de marché, les conséquences pesantes du séisme de 1988, toute une génération fragilisée dans le nouveau marché de travail et en quête de repères... Tout cela ne pouvait pas rester sans conséquences sur le processus de construction de « l'Etat souverain, démocratique, social et de droit » que notre peuple faisait de ses vœux en le proclamant dans l'Article 1er de sa Constitution.

Des efforts considérables ont été entrepris et beaucoup a été fait, mais nous sommes parfaitement conscients qu'il nous reste encore du chemin à parcourir. Est-ce qu'on pourrait ou on peut le traverser plus vite, sans faute, ni revers? La réponse dépend des efforts de chacun de nous.

A votre avis, les relations entre l'Arménie et la diaspora ont-elles atteint un niveau satisfaisant après 25 ans d'indépendance?

La diaspora, regroupant deux tiers de notre peuple, joue un rôle majeur dans le monde arménien, aux côtés de la République d'Arménie et d'Artsakh. C'est de cette unité que notre peuple, qu'il soit en Arménie, à Artsakh ou dans la Diaspora, tire toute sa force et sa conviction pour l'avenir.

Le soutien de la Diaspora, son savoir-faire ont été inestimables pour la jeune République d'Arménie dès le premier jour de son indépendance et durant toutes ces 25 années.

L'Arménie est la Patrie de tous les Arméniens. Que nous soyons en Arménie ou dans la diaspora, nous partageons les mêmes rêves et les mêmes aspirations pour l'avenir de notre peuple et de notre pays. Pourrions-nous y parvenir?

Moi, j'y crois. ■

Անուանի երգչուհիները պարգևատրուեցին ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան «Կոմիտաս» մեդալով

Յուլիսի 20-ին ՀՀ սփիւռքի նախարարութիւնում իւրայատուկ օր էր: Այստեղ հիւրընկալում էին միջազգային ճանաչման արժանացած երեք անուանի երգչուհիների՝ Ժնևի «Գրանդ» օպերայի մեներգչուհի Վարդուհի Խաչատրեանին (Շուէյցարիա), Լիւրն-բերգի օպերային թատրոնի մեներգչուհի Հրաչուհի Բասենցին (Գերմանիա) և Ժնևի կոնսերվատորիայի (երաժշտանոցի) վոկալի պրոֆեսոր, մեներգչուհի Ջուլիետ Սարգսեանին (Շուէյցարիա):

Հրաւերի առիթն աւելի քան ուրախալի էր. միջազգային ասպարեզում հայկական արուեստը տարածելու, այդ ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական բարձր վարպետութեան և իրենց գործունեութեամբ Հայաստան-Սփիւռք կապերի զարգացման գործում ունեցած ներդրման համար նրանք պարգևատրուել էին ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան «Կոմիտաս» մեդալով:

Ողջունելով հիւրերին՝ նախարար Հրանուշ Յակոբեանը գնահատանքի ջերմ խօսքեր ասաց երգչուհիների հասցէին: Ներկայացնելով նրանց կենսագրութեան կարևոր դրուագները՝ Տիկին Յակոբեանն ուրախութեամբ շեշտեց նաև ժառանգականութեան դերը՝ քանի որ երեք երգչուհիներն էլ հայ մշակոյթի ասպարեզում նշանակալի վաստակ ունեցող արուեստագետների ժառանգներ են:

Յանձնելով մեդալները՝ նախարարը շեշտեց, որ նման պատուաւոր պարգևի նրանք արժանանում են յատկապէս հայ երգարուեստի տարածման և հայութեան անուընդ միջազգային ասպարեզում բարձր պահելու համար:

Շնորհակալութիւն յայտնելով գնահատանքի համար՝ արուեստագետները նշեցին, որ թէև արժանացել են բազմաթիւ միջազգային մրցանակների, սակայն հայրենիքի պարգևներն ընդունում են շատ աւելի մեծ յուզումով ու երախտագիտութեամբ:

Հանդիպման աւարտին նրանք իրենց ձայներիզները նուիրեցին նախարարին՝ հաւաստիացնելով, որ պարտաւորուած են զգում անել աւելին՝ հայ արուեստը աշխարհում տարածելու ուղղութեամբ: ■

Աղբիւր՝ Հայերն Այսօր

Miracle en Arménie

Isabelle FALCONNIER

Metin Arditi a remis à Erevan les prix du concours d'écriture lancé par la Fondation Arditi pour le dialogue interculturel entre universités turques et arméniennes. Après son initiative similaire en Israël entre étudiants juifs et arabes, il poursuit ainsi sa mission de réconciliation par la littérature.

Photo American University of Armenia

Le jeudi 30 juin 2016, dans le grand auditorium de l'Université américaine d'Arménie, c'est devant une quinzaine de représentants de quatre des plus importantes universités de Turquie (les universités stambouliotes du Bosphore, Sabanci, Bilgi et Sehir), mêlés aux responsables et étudiants des deux universités arméniennes, avec qui ces mêmes universitaires turcs avaient passé la journée à visiter le mémorial du génocide arménien, que Metin Arditi a dévoilé et salué les deux lauréats du concours d'écriture lancé un an auparavant par la Fondation Arditi pour le dialogue interculturel.

Intitulé *A Difficult Dialogue*, il invitait les étudiants des universités participantes à se projeter en 2025 en imaginant un dialogue entre deux étudiants, l'un Turc, l'autre Arménien, se rencontrant à Genève. Cent cinquante textes ont été reçus et lus par des jurys issus de chaque université. Deux co-lauréats, qui reçoivent chacun 2500 dollars, ont été choisis: Baki Karakaya, né en 1993 au bord de la mer Noire, étudiant en philosophie et en sociologie de l'Université Bilgi, et Ani Baghumyan, née à Etchmiadzine, étudiante en anglais et en communication de l'Université américaine d'Arménie.

C'est en mai 2015 que, fort de son expérience en Israël où il a lancé l'an dernier un projet similaire entre étudiants juifs et arabes qui vient de boucler sa deuxième édition, il décide de tenter la même démarche entre l'Arménie et la Turquie. Les Arméniens, avec en sus le soutien «important» de Lukas Gasser, ambassadeur de Suisse en Arménie, acceptent.

Las, l'Université d'Ankara, proche du gouvernement, lui retire son soutien après la publication dans *L'Hébdô* d'une lettre ouverte au président Erdogan, l'encourageant notamment à reconnaître le génocide arménien, annulant par ailleurs un colloque littéraire auquel il devait participer. Mais les universités Sehir et Sabanci d'Istanbul restent dans l'aventure, recrutant même leurs collègues de deux autres universités.

Metin Arditi n'y croyait plus

Durant plusieurs mois, Metin Arditi fait la navette entre la Turquie et l'Arménie, organisant son projet culturel dans un climat politique tendu, expliquant le concours aux diverses assemblées d'étudiants. Sur les 150 textes, écrits dans la langue maternelle des auteurs, la moitié vient de Turquie, l'autre moitié d'Arménie.

«Ce qui émerge par rapport au contenu, c'est que, à l'évidence, les Arméniens sont plus au fait du problème, présent au quotidien dans leur vie et leur mémoire familiale, que les jeunes Turcs, à qui personne n'en parle jamais. Du coup, les Turcs donnent à leur histoire une composante romanesque plus importante. Leur mérite est d'autant plus grand. Le sujet des rapports entre Turcs et Arméniens est cent fois plus tabou encore qu'entre juifs et Arabes en Israël. La percée obtenue grâce au concours d'écriture est d'autant plus forte. Les juifs et les Arabes s'engueulent, se déchirent, mais il y a une forme de communication. Ils vivent côte à côte, se voient. En Arménie, il y a un siècle qu'ils ne se parlent pas, ne se voient pas, que la frontière est fermée. Parler même de réconciliation est dangereux en Arménie, parce que les gens souhaitent qu'il y ait reconnaissance avant tout. Les représentants des universités turques venus à Erevan sont doublement courageux.»

Metin Arditi espère relancer une deuxième édition du concours à l'automne, petit caillou de l'espoir sur le chemin encore long et incertain de la réconciliation entre les deux pays. «Je suis né en Turquie, dans une minorité. A Ankara comme à Istanbul, les communautés juives et arméniennes étaient proches. En tant que juif, j'ai souhaité favoriser un dialogue judéo-arabe. En tant que Turc de naissance proche de la communauté arménienne (ici comme là-bas), j'ai le même sentiment d'urgence d'un vrai dialogue. Et il n'y a rien de plus fort pour cela que la littérature.» ■

(L'Hébdô)

PFG
7jours/7 - 24h/24

POMPES FUNÈBRES GÉNÉRALES

46, avenue Cardinal-Mermillod - 1227 CAROUGE
79, route de Saint-Georges - 1213 PETIT-LANCY

Tél. 022 342 30 60 - www.pfg-geneve.ch

Պեղումներու ընթացքին յայտնաբերուած է Երեւանի ամենահին փողոցը

Երեւոնի մէջ հայ-ֆրանսական արշաւախումբի ութ տարուայ պեղումները տուած են հետաքրքրական արդիւնքներ: Ծրագիրը մօտեցած է իր աւարտին, սակայն յոյս կայ, որ անկա շարունակուի,- լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ ըսած է «Երեւոնի» պատմահնագիտական արգելոց-թանգարանի տնօրէն Գագիկ Գիւրջեանը:

Ան տեղեկացուցած է, որ հայ-ֆրանսական արշաւախումբը իր աշխատանքները սկսած է Երեւոնի մէջ 2008 թուականէն, ծրագիրը ֆինանսաւորուած է Ֆրանսայի ԱԳՆ կողմէ:

«Այս պեղումները երեք կարեւոր խնդիր են լուծել՝ հնագետները հանդէս են գալիս իրենց հետազօտական, գիտական բացայայտումներով, համագործակցում ենք ֆրանսիական հնագիտական կարեւոր կառոյցի հետ: Մեզ համար այս պահին կարեւորը երրորդ խնդիրն է. նախապատրաստում ենք Երեւոնի-Երեւանի 2800-ամեակին: Մինչեւ 2018-ը պետք է որոշակի վերականգնողական աշխատանքներ իրականացնենք, այս պեղումները տուել են նման հնարաւորութիւն», - ըսած է Գ. Գիւրջեանը:

Ան կարեւոր համարած է այն փաստը, որ պեղումներուն մասնակցած են նաեւ իրանցի հնագետներ:

Հայ-ֆրանսական արշաւախումբի հայկական կողմի ղեկավար Միքայէլ Բաղալեանի խօսքով, այս պեղումները կու տան շարք մը հարցերու պատասխաններ, բայց միաժամանակ նաեւ նոր հարցեր առաջ կը բերեն:

Ան ըսած է, որ 1950 թուականին կը գտնուէր սեպագիր արձանագրութիւնը, որ կը համարուի Երեւանի ծննդեան վկայականը, 1968 թուականին, ըստ այդ արձանագրութեան, կը լրանար Երեւոնի-Երեւանի 2750-ամեակը:

«Այս առումով պեղումները լայն թափ ստացան: Որոշ հատուածներում արագ էին ընթանում, ինչի հետեւանքով մի շարք շերտեր չէին արձանագրուել», - ըսած է հնագետը՝ անելցնելով, որ այս պեղումներու ընթացքին իրենք շեշտը դրած են ժամանակաշրջանի մը վրայ, որ կը կոչուի Ե յետուրարտական:

«Անընդհատ խօսում ենք ուրարտական ժամանակաշրջանի, կառոյցների, պատմութեան մասին, այնուհետեւ արդէն Աքեմենեան ժամանակաշրջանի մասին: Ուրարտական պետութիւնը վերացել է մ.թ.ա 640-ականներին, Աքեմենեան պետութիւնը հիմնադրուել է մ.թ.ա 6-րդ դարի կեսերին: Այդ միջանկեալ հատուածի մասին մենք ոչինչ չգիտենք: Հայ-ֆրանսիական արշաւախումբի պեղումները բաւականին տեղեկատուութիւն են հաղորդում հենց այդ ժամանակաշրջանի մասին: Այդ շրջանը նաեւ կարեւոր է այն առումով, որ սկսում է ձեւաւորուել Երուանի դուինների թագաւորութիւնը», - նշած է ան:

Միքայէլ Բաղալեան ըսած է, որ խորհրդային շրջանէն կը խօսուի սիւնագարդ դահլճի մասին, որ կը համարուի Խալդ Աստուծոյ տաճարի բաղկացուցիչ մասը:

«Այս պեղումները գալիս են ապացուցելու, որ կառոյցը հենց յետուրարտական շրջանում է կառուցուել: Նման է Մարական ժամանակաշրջանի յուշարձան-

ների: Նման է Իրանում գտնուող Գոդին թեփէ սիւնագարդ դահլիճին, գրեթէ ճիշտ նոյն ժամանակաշրջանով է թուագրուում», - ըսած է ան:

Հնագետը տեղեկացուցած է, որ պեղումները հիմնականօրէն իրականացուած են Խալդ Աստուծոյ տաճարին եւ յարակից տարածքներուն մէջ: Յայտնաբերուած է գեղեցիկ խճապատ փողոց: Կը գտնուի Խալդ Աստուծոյ տաճարի արեւելքը: Մօտ տաս մետրէն ետք կը թեքուի դեպի աջ: Ամբողջը պիտի ըլլայ 30 մետր:

«Եթէ մենք համարում ենք, որ Երեւոնին մեր մայրաքաղաք Երեւանի օրրանն է, կարելի է ասել, որ մենք յայտնաբերել ենք Երեւանի ամենահին փողոցը կամ փողոցներից մէկը», - նշած է հնագետը՝ միաժամանակ անելցնելով, որ ուրարտական որբէ այլ կառոյցի մէջ նման փողոց չէ արձանագրուած:

«Այն իր որակով կարող է նոր հաղորդումներ տալ Երեւոնի պատմութեան մի կարեւոր փուլի համար: Փողոցի հետ մէկտեղ ֆիքսուել է երկրաշարժի հետքեր: Հրակիրուել ենք հայ եւ ֆրանսիացի մասնագետներ, ովքեր հաստատել են երկրաշարժի հետքերը: Ըստ մեր դիտարկումների, այն եղել է մ.թ.ա.7-րդ դարի կեսերին: Մի կարեւոր հանգամանք, որը մեզ թոյլ է տալիս ասելու, թեւէ դեռեւս *հիպոթեզ* (վարկած) է, թէ ինչու է կառուցուել Թշշեբախի բերդամրոցը: Ինչու՞ Ռուսայ երկրորդը, ունենալով Երեւոնի, Արգիշտիիսինիլի ամրոցներն Արարատեան դաշտում, կառուցեց նաեւ Թշշեբախին: Երեւոնից մի շարք իրեր հենց Երեւոնու մակագրութեամբ տեղափոխուել էին Թշշեբախի: Ինչու՞ էին տեղափոխուել: Կարող էր երկրաշարժի պատճառով», - մանրամասնեց Ս. Բաղալեանը:

Պեղումների ընթացքին մէջ յայտնաբերուած է քարէ հիմքեր, ըստ անոր, չի բացառուիր, որ կարեւոր նշանակութիւն ունեցող կառոյց ըլլայ: «Սկզբնական փուլում Երեւոնին այնպիսի չի եղել, ինչպէս տեսնում ենք: Գուցէ Խալդի, Սուսի տաճարները եւ այդ կառոյցը տեղակայուած են եղել մէկ համալիր կառոյցի մէջ: Հին Մերձաւոր Արեւելքում ունենք ֆիքսուած մի շարք ծեւեր, երբ մի ծեւը սկսում էր մի տաճարում, աւարտում մէկ այլ տաճարում: Գուցէ ծիսապաշտամունքային համալիր էր: Նման պատկերները դրուագուած են նաեւ ուրարտական գօտիների վրայ», - ըսած է ան:

Փարիզի հնագիտական ծառայութեան ղեկավար Ստեֆան Տեշամպը նշած է, որ պեղումները ոչ միայն կարեւոր նշանակութիւն ունին հնագիտական առումով, այլ նաեւ Երեւոնի վերականգնման, վերստեղծման աշխատանքներուն համար: >>>

The Guardian : Tandis qu'une politique de destruction de sanctuaires yézidis est menée au Proche-Orient, le plus grand temple yézidi est en construction en Arménie

Le plus grand temple yézidi au monde sera construit en Arménie, dans le village d'Aknaïich situé à 35 km de la capitale arménienne, selon la publication britannique *The Guardian* qui pointe sur l'absence d'une construction analogue au monde.

«Le toit central arqué du temple sera entouré de sept dômes couronnés de soleils dorés. D'une hauteur de 25 mètres, l'édifice sera construit de granit arménien et de marbre iranien et abritera une salle de prière de 200 m²», détaille le quotidien, en notant que la construction du temple est financée par Mirza Sloian, homme d'affaires d'origine yézidie basé à Moscou.

Beaucoup de communautés yézidies à travers le monde ont accueilli avec un grand enthousiasme la nouvelle de la construction du temple "Quba Mere Diwane" en Arménie, notamment sur fond de la situation actuelle au Proche-Orient où une politique ciblée de destruction de sanctuaires yézidis est menée. «Ce temple est important pour nous car notre communauté fait face à l'extinction. Elle est dispersée à travers le monde, et nous avons besoin de temples dans chaque lieu pour que nos enfants gardent leur culture et leur identité», a noté Ahmed Burjus, représentant de la branche britannique de Yazda, une organisation yézidie mondiale.

La publication britannique remarque également qu'environ 35000 Yézidis habitent actuellement en Arménie, mais à cause d'une conjoncture socio-économique difficile dans le pays durant les dernières années, une tendance d'émigration de la population d'origine yézidie d'Arménie en Russie est observée. ■

Le courrier d'Erevan

Պեղումներու ընթացքին յայտնաբերուած է Երեւանի ամենահին փողոցը

▶▶▶ «Այս պեղումները նման աշխատանքներու համար բաւականին լաւ հիմք կու տան», - նշած է ֆրանսացի մասնագետը: ■

Ռատիօ Վատիկան

**CONVOCATION
A L'ASSEMBLEE GENERALE
ARTZAKANK**

Chers membres,

Nous avons le plaisir de vous inviter à l'Assemblée Générale de l'Association qui aura lieu le

**Dimanche 9 octobre 2016, à 15h30
au Centre Arménien
Hagop D. Topalian, Genève.**

ORDRE DU JOUR

- Lecture du procès-verbal de l'Assemblée Générale du 6 octobre 2013
- Rapport de la Présidente
- Rapport de la Trésorière
- Rapport des vérificateurs aux comptes
- Election des membres du nouveau comité
- Election des deux vérificateurs aux comptes
- Divers

Une collation suivra cette assemblée.

Le comité

**ՀՐԱԲԵՐ
ԱՐՁԱԳԱՆԳ-Ի
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ
ԺՈՂՈՎԻ**

Սիրելի անդամ, անդամուհիներ,

Հաճոյքով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու ԱՐՁԱԳԱՆԳԻ ընդհանուր անդամական ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ

**Կիրակի, 9 Յոկտեմբեր 2016, ժամը 15.30-ին
ժընեւի Յակոբ Թօփալեան
Հայ Կեդրոնին մէջ:**

ՕՐԱԿԱՐԳ

- 6 Յոկտեմբեր 2013-ի ընդհանուր անդամական ժողովի ատենագրութեան ընթերցում
- Տեղեկատուութիւն նախագահուհիին կողմէ
- Հաշուետուութիւն գանձապահուհիին կողմէ
- Հաշուեքննիչներու տեղեկագիր
- Նոր վարչութեան անդամներու ընտրութիւն
- Հաշուեքննիչներու ընտրութիւն
- Չանագանք

Ժողովի աւարտին տեղի կ'ունենայ հիւրասիրութիւն:

Վարչութիւն

Visite d'une délégation du Groupe parlementaire Suisse-Arménie à Erevan Interview avec Sarkis Shahinian

Une délégation du Groupe parlementaire Suisse-Arménie (GPArm) a visité Erevan du 24 au 26 juin 2016 pour participer aux cérémonies organisées dans le cadre du pèlerinage du Pape François en Arménie. La délégation était composée de l'actuel 2e vice-président de l'Assemblée fédérale et co-président du GPArm conseiller national Dominique de Buman ainsi que du Secrétaire général Sarkis Shahinian. En marge de cette visite, la délégation, accompagnée par l'ambassadeur de Suisse en Arménie S.E. M. Lukas Gasser et le Président du Groupe parlementaire d'amitié Arménie-Suisse, le député à l'AN d'Arménie M. Ara Babloyan, a eu plusieurs rencontres au niveau institutionnel: une avec les deux Vice-ministres de l'Agriculture, MM. Robert Makaryan et Armen Harutyunyan; une autre avec le Ministre de l'Economie M. Artsvik Minassian, le premier Vice-ministre M. Garegin Melkonyan, le directeur de l'Agence de développement de l'Arménie M. Karen Mkrtychian et des hauts-fonctionnaires de ce ministère; ainsi qu'une rencontre informelle avec le Vice-ministre des Affaires étrangères, Monsieur Karen Nazarian.

Pour en savoir plus sur les objets de ces rencontres et les relations économiques arméno-suisse, nous avons réalisé cette interview avec Sarkis Shahinian.

* * * * *

Quel est actuellement le niveau des échanges commerciaux entre la Suisse et l'Arménie et quels sont les secteurs économiques qui intéressent les investisseurs suisses?

En 2015, le bilan s'élevait à quelques 30 millions de USD d'exportations suisses vers l'Arménie et de 6 millions de USD de l'Arménie vers la Suisse. Les secteurs d'intérêt de la Suisse sont actuellement la taille des pierres précieuses, les machines, les produits pharmaceutiques et l'horlogerie. L'Arménie a exporté des composants horlogers, des textiles, des métaux précieux et des bijoux.

2- Quels efforts ont été entrepris dans le passé pour promouvoir la coopération économique entre les deux pays et pourquoi ces efforts n'ont pas eu le résultat escompté?

En juin 2006 a eu lieu le premier grand événement en Suisse ou l'Arménie comptait parmi les invités d'honneur. Karen Chshmaritian, alors ministre de l'économie, avait visité la Confédération à la tête d'une importante délégation, mais ce séjour n'a pas été suivi par des pas concrets du côté arménien. En 2008, lors de la première visite du Groupe parlementaire Suisse-Arménie à Erevan, le Ministère du Tourisme confiait à la société Tigerdev SA de Verbier un mandat d'étude pour un plan directeur de la ville de Djermouk, comprenant une vaste étude sur le développement régional de la région de Siounik dans le Sud, y compris les concepts de récupération des eaux usées, l'utilisation des sources d'énergie alternative et le développement régional des transports. Le plan a été mis au vote au Parlement, qui l'a approuvé, mais depuis lors nous n'avons aucune

MM. Dominique de Buman et Sarkis Shahinian à Erevan

information sur les étapes suivantes. La rencontre avec le Ministre Minassian n'a pas apporté de réponses à ce propos bien que la question lui ait été posée. Finalement, en juin 2014, une délégation de haut rang du SECO, dirigée par l'Ambassadeur Livia Leu, effectuait une première visite officielle en Arménie. Plusieurs rencontres avec les ministères-clé sur le plan économique ont eu lieu, mais elles étaient caractérisées par une passivité inexplicable du côté arménien, probablement due à la relation privilégiée que l'Arménie devait obligatoirement cultiver avec la Russie. Deux mois plus tard nous allions apprendre par la presse qu'Erevan avait dû battre en retraite en matière d'accords bilatéraux avec l'Union européenne en faveur de l'Union douanière eurasiatique avec Moscou. Toutefois l'aspect politique dicté par la Russie n'explique pas tout. Un manque de vision important concernant la diversification, les transports (y compris et surtout le secteur cargo), le développement des innovations, met en évidence la difficulté de développer la ressource première de l'Arménie qu'est le tourisme.

3- Que pouvez-vous nous dire au sujet de la rencontre de la délégation suisse avec le Ministre arménien de l'Economie (les personnes présentes, les sujets abordés, les engagements de part et d'autre, etc.)?

Avec le Ministre Minassian notre délégation a abordé avant tout le problème de la libéralisation du marché. Le Vice président de l'Assemblée fédérale de Buman a insisté sur le fait que seul l'abolition du «de facto» monopole du marché en Arménie, l'augmentation de la concurrence et de la qualité, l'échange du know-how et des connaissances dans les services ainsi que la création d'une confiance mutuelle avant tout dans l'économie interne du pays, et par conséquent avec les potentiels partenaires extérieurs, permettrait le développement du potentiel économique, de l'infrastructure et de l'éducation, pourtant présents dans ce Pays. La même approche a été adoptée, d'ailleurs, lors de la rencontre avec les représentants du Ministère de l'agriculture. M. de Buman a insisté sur l'importance de créer des opportunités dans >>>

Interview avec Sarkis Shahinian

»»» l'industrie légère, les technologies de l'information, l'innovation et justement le tourisme. Pour conclure, il a souligné l'importance du "Generalized System of Preferences" (GSP: concept développé en 1968 pour les pays en voie de développement par la Conférence des Nations Unies sur le Commerce et le Développement, prévoyant les trois principes suivants: augmenter les recettes d'exportation, favoriser l'industrialisation et accélérer le rythme de la croissance économique). La rencontre, avec le ministre Minasyan, à vrai dire, nous a donné l'impression d'avoir à faire à un professionnel conscient des défis qui l'attendent. Nous espérons pouvoir mettre sur pied une collaboration prolifique, notamment lors du relancement de la Chambre de Commerce Suisse-Arménie prévu cet automne.

4- Existe-il un vrai intérêt de la part des entrepreneurs suisses pour investir en Arménie compte tenu des difficultés existantes (blocus, manque d'infrastructure et de routes de transit, marché restreint, conflit d'Artsakh, corruption etc.)? Si oui, quels sont les domaines prometteurs?

Il existe toujours un intérêt d'investissement au moment où il y a une perspective réelle. Mais pour qu'elle puisse être tangible, il faut que la partie ayant un intérêt à attirer ces investissements fasse ses devoirs. Dans le domaine des montées mécaniques, par exemple, il y a un potentiel privilégié en Arménie, mais il faut cesser de voir les choses de façon univoque. Le développement des transports aériens ainsi que de l'infrastructure routière et ferroviaire est fondamentale pour ce pays, aussi d'un point de vue stratégique. Le développement des services est fondamental pour la fidélisation des clients, que ce soit dans le domaine du tourisme ou de l'industrie alimentaire ou dans toute autre branche. Il faut un changement de la mentalité que la crise engendrée par la guerre de quatre jours et l'attaque armée du groupe «Enragés de Sassoun» (Sassna Tsrer) ont mis à nu. Le vrai problème que nous avons senti c'est le manque d'une vrai leadership *technique*, soit dans les rangs du Gouvernement, soit dans l'opposition, ce qui permettrait de transformer ce pays en un vrai marché concurrentiel, avec des infrastructures, en commençant par la formation professionnelle, en gardant et développant le potentiel intellectuel et entrepreneur de l'Arménie. Il est vrai, on ne peut pas prétendre de créer tout en un seul jour. Mais l'Arménie s'approche maintenant à

Hommage à Davit Hovhannès

Le poète Davit Hovhannès vient de décéder, subitement, à Erevan. Né en 1945, il appartenait à une génération particulièrement ouverte et sensible aux courants nouveaux de la poésie occidentale - celle de Henrik Etoyan, Hovhannès Grigorian, Alexandre Toptchian, Artem Haroutunian, Arevchat Avakian ...

Groupés autour de la revue *Karoun*, ces "jeunes loups" ont profondément renouvelé la poésie de l'Arménie ... Ils ont en outre ouvert la voie à une pléiade de poétesses rebelles, d'une authentique originalité: Violette Grigorian, Mariné Petrossian, Arpi Voskanian ...

Vahé Godel

Voici deux poèmes de Davit Hovhannès:

Dans les gares mélancoliques,
sans bruit,
une ombre enveloppe les noms et les visages.
A grands coups de maillet,
une main décloue les années qui passent.
Dans les gares mélancoliques, là-bas,
royaumes des somptueux larbins,
ils sont en train de nous bâtir une maison
avec les planches invisibles
de nos joies vécues et non vécues,
de nos rêves et de nos désespoirs.

Hier c'était jour de fête.
La foule avait envahi les artères.
Tout le monde arborait un sourire estival
- il semblait que ce fût un indice d'espoir ...
Et nous aussi, mon cœur, nous étions de la fête,
nous roulions, souviens-toi,
dans les flots de la foule aveugle et sourde,
oh, souviens-toi,
et tu tremblais dans le creux de mes mains,
toi qui déjà pressentais le réveil
hivernal d'aujourd'hui ...

(trad. de l'arménien oriental par Vahé Godel)

son 25e anniversaire et nous pensons que le temps est venu pour faire une analyse sérieuse de la situation. Ce n'est pas le rôle de notre Groupe parlementaire de le rappeler, mais il est inévitable de se demander, chaque fois qu'on est en train de passer à côté des opportunités, pourquoi des réformes de base n'ont pas été accomplies. Il s'agissait quand-même de notre quatrième voyage en Arménie et nous aurions souhaité qu'au moins une partie de nos conseils, donnés dans le passé, aient pu être, je ne dis pas nécessairement suivis, mais au moins pris en considération. De toute façon, nous allons continuer à œuvrer pour que l'Arménie puisse avoir se développer d'une manière positive. ■

PREMAT S.A.

IMPORT & EXPORT

9, RUE DES ALPES

CH - 1201 GENEVE

TEL. 022 731 69 35

aratours

Osez la différence!

Rte des Arsenaux 9, CP 85, 1701 Fribourg
Suisse, tél.: +41 26 322 7277

Koryuni 7, 0025 Erevan
Arménie, tél.: +374 10 52 06 07

www.aratours.travel
info@aratours.travel

NOS DESTINATIONS
Arménie, Biélorussie,
Géorgie, Iran, Ouzbékistan,
Kazakhstan, Kirghizistan,
Moldavie, Russie, Tadjikis-
tan, Turkménistan.

«Իմ կռիւը անիմաստ կը դառնայ, եթէ դու երջանիկ չլինես»

Գայեանէ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Շուլի անուն երբեք չէի լսել, իսկ մեր Շուլին՝ Շուլի Յակոբեանը, բառօրեայ պատերազմի ժամանակ երեք տանկ է խոցել: Զգիտեմ՝ աշխարհում էլի Շուլի կայ, թէ ոչ, բայց մի բան հաստատ է՝ մեր Շուլին իր սիրանքով փառաւորեց այդ անունը:

Իմ աշխատասենեակում ես սպասում եմ Շուլիին. ևս օրերս է զօրացրուել ու իր ծննդավայր Գիւմրիից գալու է Երեւան, որ պատմի, թէ ինչպէս զինուոր տղերքով փակեցին մեր հողը մտած հակառակորդի ճանապարհը:

- ...Շուլին բարձրահասակ է, թիկնեղ, կապուտաչեայ, գեղեցիկ:
- Վահագնին ես նման,- ասում եմ:
- Ո՛ւմ,- շփոթում ժպտում է: -Վահագնը ո՞վ է:
- Նա հուր հեր ուներ, բոց ուներ մորուս, և աչքուներ էին արեգակուներ,- արտասանում եմ:
- Գլխով է անում:
- Վահագնը կրակի ու պատերազմի Աստուածն է: Զեթանոս հայերը...,- երկար-բարակ բացատրում եմ:
- Աչքերը կկոցած նայում է, շուրթերի ծայրին ներողամիտ ժպիտ կայ:
- Ես դպրոցում գերազանցիկ եմ եղել,- ասում է: -Յէնց առաջին տողն արտասանեցիք, իմացայ՝ ում մասին է խօսքը:

«Այ քեզ Շուլի»: Յանկարծ կիսաբաց դռնից նկատում եմ, որ միջանցքում ևս երկու հոգի կայ:

- Քեզ հե՞տ են,- հարցնում եմ:
- Յա, բանակի ընկերներս են՝ Ռաֆայելն ու Վահէն: Ռաֆայելին պիտի որ ճանաչէք: Երբ մենք դիրքերում էինք, Դուք Երևանում հանդիպել էք նրա ծնողների հետ, հրաւիրել էք Ձեր տուն, յօրուած էք գրել: Ռաֆայելն էլ է երեք տանկ (հրասայլ) խոցել ու «Մարտական խաչ» երկրորդ աստիճանի շքանշան ստացել:
- Չինակիցներին ներս եմ հրաւիրում:
- Շուլին ու Ռաֆայելը գիւմրեցի են, ես ու Վահանը՝ երևանցի, ուժերը հաւասար են,- իբր բան ասացի:
- Կռիւ-կռիւ՛ն ենք խաղալու,- ծիծաղում է Շուլին:
- Դէ, գիւմրեցիները յայտնի են իրենց ինքնահաւանութեամբ, մեծամտութեամբ: Միանգամից երկու գիւմրեցի՝ 6 խոցուած տանկով ու երկու «Մարտական խաչով»...

- Չի թողնում միտքս աւարտեմ:
- Մենք մեծամիտ չենք: Ինքնահաւան չենք: Պարզապէս մենք գիտենք՝ ինչով պիտի հպարտանանք:
- Օրինակ՝ դու ինչո՞վ ես հպարտանում:
- Իմ ու Ռաֆայելի պապերն են հիմնել Գիւմրիի Շիրակ գիւղը: Եօթ ընկերով եկել ու տներ են կառուցել հողի վրայ: Մեռած հողին շունչ են տուել:
- Մեռած հողը ո՞րն է:
- Երբ հողի վրայ տուն չկայ, ծառ ու ծաղիկ չկայ, մարդու ոտնահետք չկայ, մեռած հող է: Գիւղը նախկինում կոչուել է Դոնախրան՝ հիւր խեղդող: Թուրքերն են այդպէս կոչել մի դէպքից յետոյ: Թուրքերը յաճախ են եկել Գիւմրի՝ առևտուր անելու և հիւրընկալուել են պապիս տանը: Մի օր էլ պապս լսել է, թէ ինչպէս են թուրքերը պայմանաւորում գիշերով խեղդել իրենց հիւրընկալած ընտանիքին ու գողութիւն անել: Կեսգիշերին պապս խեղդում է հիւրերին: Ես ես պատմութիւնը փոքրուց եմ լսել: Տասու Արևմտեան Հայաստանից էր, պատմում էր, թէ ոնց են թուրքերը կոտորել անգէն հայերին, ոնց են տանջամահ արել, ու էդ պատմութիւնների ֆոնին թուրքերին խեղդած պապիս սիրանքը մի տեսակ սրտի հովանք էր:
- Դրան գումարուեց քո խոցած երեք տանկը:
- Շուլին ծիծաղում է:
- Թուրքերի հետ իմ ջուրը փոքրուց մի առումով չի գնացել: Ես կարատիստ եմ: Յաջողութիւններ ունեի, միջազգային մրցոյթների էի մասնակցում: Եւրոպայի չեմպիոն (ախոյեան) եմ եղել 16 տարեկանում: Շատ հնարաւոր է, որ անելի մեծ բարձունքների հասնելի, եթէ չլինէր Ստամբուլում աշխարհի առաջնութեան ժամանակ թուրք մարզիկի ստոր պահուածքը: Ինձ հրահրեց: Ես էլ նետարդայնացած էի. թուրք մրցավարն անարդար էր դատում, կողմնապահութիւն էր անում: Համբերութեան բաժակը լցուեց, չդիմացայ: Ինձ որակազրկեցին:
- Չէի՞ր վախենում, ախր, թշնամու տանն էիր:
- Վախենում էի, բայց կենսքում պահեր կան, որ տղամարդկային արժանապատուութիւնդ մահուան սարսափից ուժեղ է:
- Պատերազմի ժամանակ էլ էր նոյնը:
- Նոյնն էր: Վախենում էի, բայց այլընտրանք չկար: Հրամանատարն ասաց՝ տանկերի հարուածից արդէն երկու գոհ ունենք, ով կը գնայ լռեցնելու դրանց: «Ես»,- ասացի: Հնարաւոր էր չասել:
- Զգիտեմ:
- Հնարաւոր չէր: Պարզից էլ պարզ էր, որ տանկի դէմ գնալը մահուան հետ պահմտոցի խաղալ է: Թուրքը խփում էր բոլոր զինատեսակներով, արկերը թափում էին կարկոտի պէս: Ռաֆայելն էլ «ինքնառաջադրուեց»:
- Ո՞նց «ինքնառաջադրուեց»:
- Շուլին բարձրաձայն ծիծաղում է:
- Դէ, ասաց, որ ինքն էլ կը գնայ տանկերի դէմ: Ու ինքն էլ էր վախենում մեռնելուց: Ու կենսքը շատ էր սիրում: Բայց երեք տանկ խոցեց: Ու ինձ համար հիմա միևնոյն չի, թէ դու ոնց ես ապրում՝ սոված ես, թէ կուշտ, երջանիկ ես, թէ դժբախտ: Ես ընկերներ եմ կորցրել բառօրեայ պատերազմում, ես կռուել եմ թշնամու դէմ, ու էդ ամէնը կ'արժեզրկուի, իմ կռիւը անիմաստ կը դառնայ, եթէ դու երջանիկ չլինես >>>

Ճգնաժամային վիճակի մեջ Գործելու Տրամադրություն

Բաֆֆի ՏՈՒՏԱԳԼԵԱՆ

Երեւանի մեջ վերջին ցաւալի դէպքերը այսօր մէկ դաս ունին բոլորիս ու նախ եւ առաջ՝ իշխանութիւններուն. պետք է գործել ճգնաժամային դրութեան մէջ ըլլալու տրամադրութեամբ: Առաջին հերթին, իշխանութիւնները եւ անոնց չորս դին կանգնած ուժերը, քաղաքական եւ այլ, պարտաւոր են անդրադառնալու, որ գեղագիտական բարեփոխումները կամ դանդաղ քայլերով առաջ երթալու մօտեցումը ընդունելի չեն այլեւս:

Վճռական եւ արմատական բարեկարգումները ակցե-տաձգելի են, քանի որ երկիրը կ'ապրի ճգնաժամային պայմաններու տակ: Վերջին ութ տարիներուն, Յայաստանէն արտագաղթած են 300,000 քաղաքացիներ, Յայաստանի պետական պարտքը 1.9 միլիարտ տոլարէն հասած է 5.1 միլիարտ տոլարի, հակառակ անսպասելի խաւի արտագաղթին՝ աղքատութիւնը աճած է աւելի քան 10 տոկոսով, տնտեսութիւնը տագնապահար է եւ բանակին զինումը՝ անբաւարար:

Այս բոլորը չեն բաւեր կարծեք, ամայացած է նաեւ քաղաքական դաշտը: Չկան ժողովուրդը ընդգրկող քաղաքական գործընթացներ: Հանրութիւնը քաղաքական ուժերուն հանդէպ կորսնցուցած է հաւատքը եւ յոգնած է անոնց ապարդիւն զգվոտոցէն, յոգնած է ընտրակեղծիքներէն, շինծու բուլտարկութիւններէն ու հանրաքուէներէն, օլիգարխներու սանձարձակութիւններէն, ամենաներկայ փտախտէն: Խոստացուած բարեփոխումները չեն երեւիր, անդրադարձ չունին մարդոց առօրեայ կեանքին մէջ, ու դեռ՝ Արցախի ապրիլեան պատերազմէն ետք, հողային զիջումներու «համաձայնագիր» մը կը դրուի ընկերատնտեսական լուրջ ճգնաժամ ապրող Յայաստանի առջեւ:

Վերջին իրադարձութիւններէն ետք, թէ՛ իշխանական, եւ թէ՛ ընդդիմադիր ուժերը վերահաստատեցին «խնդիրներու» գոյութիւնը եւ խորքային, արմատական բարեփոխումներու անհրաժեշտութիւնը:

Եթէ իսկապէս կան այս գիտակցութիւնն ու քաղաքական կամքը, ապա ի՞նչն է դանդաղկոտութեան պատճառը, ինչո՞ւ միայն գեղագիտական միջամտութիւններ: Յաճախ այն տպաւորութեան տակ ենք, որ

«Իմ կռիւը անիմաստ կը դառնայ, եթէ դու երջանիկ չլինես»

»»» ու չսիրես քո երկիրը՝ ի՛մ երկիրը: Եթէ խռովես քո երկրից ու քո ժողովրդից:

-Իսկ դու երջանի՞կ ես: Ո՞նց ես ապրում, ինչպէ՞ս ես կառուցելու կեանքը:

-Համալսարանի տնտեսագիտութեան բաժնում կը շարունակեմ ուսումնա: Աւարտելուց յետոյ կը ձգտեմ աշխատանք գտնել: Իմ պապերը թիթեղագործներ են, հայրս էլ: Ինձ էլ են սովորեցրել այդ արհեստը: Շուկի պապս ասում էր՝ ուզում ես՝ պրոֆեսոր եղիր, պիտի մի արհեստ իմանաս: Ես սիրում եմ աշխատել, սոված չեմ մնայ:

Տղաները գնում են: Իսկ իմ ականջներում զինուորի ձայնն է.

-Իմ կռիւն անիմաստ կը դառնայ, եթէ դու երջանիկ չլինես ու չսիրես քո երկիրը՝ ի՛մ երկիրը: ■ Գ.Պ.

(hayzinvor.am)

կապուած են բարեփոխողներուն ձեռքերը, եթէ կան այդպիսիներ:

Քաղաքական անբարենպաստ քամիներ կը փչեն հիւսիսէն եւ արեւմուտքէն: Ատրպէյճանի բռնատերը, իր իշխանութիւնը պահելու համար, պատրաստ է ամէն տեսակի արկածախանդութիւններու, ընդհուպ մինչեւ պատերազմի: Չլատուած, տնտեսապէս խոցելի, բարոյալքուած ժողովուրդով եւ ժողովրդականութենէ զուրկ ղեկավարութեամբ Յայաստան մը այսօր կը գտնուի արտաքին մեծ ճնշումներու տակ, մօտիկ ու հեռաւոր երկիրներու կողմէ:

Այս պայմաններուն տակ, որքան որ մերժելի են երկրին մէջ զէնքով հարցեր լուծելու փորձերը, նոյնքան ալ անընդունելի են ձեւական բարեփոխումները, քաղաքական դաշտի ամայացմամբ իշխանութիւնը պահելու միուցքը, մարդկային իրաւանց խախտումները, մամուլի վրայ ճնշումները, կեղծուած բուլտարկութիւնները, իշխանութեան ու դիրքի չարաշահութիւնները: Պետք է հասկնալ, որ ծայրայեղական քայլերը հետեւանք են, իսկ երկրի ապիկար եւ ձախաւեր ղեկավարումը՝ պատճառ:

Այո՛, բոլորս դաս ունինք քաղելու անցեալ երկու շաբաթներու (Յուլիս 17-31) դէպքերէն, բայց նախ՝ իշխանաւորներն ու անոնց շուրջ հաւաքուած, իշխանական բարիքներէն օգտուող պնակալեզները: Արմատապէս փոխուելու, բարեփոխուելու պարտաւորութեան տակ կը գտնուին անոնք եւ ցարդ չեն ուզեր կամ չեն կրցած ըմբռնել ինքնամաքման քաւարան մտնելու հրամայականը: Ճգնաժամ է, եւ «ստից» քայլերով, բարեփոխումներու կապկումով (իմիտացիա), միայն աւելի խորացուցած կ'ըլլան ճգնաժամը եւ կը յորդեցնեն ժողովուրդի արդէն իսկ լեցուած համբերութեան բաժակը: ■

(Ասպարեգ)

Nettoyages

Tél. +41(0)22 785 01 85

15, ch. Pré-de-la-Fontaine
1217 MEYRIN
Fax +41(0)22 980 02 37
E-mail big-net@big-net.ch

www.big-net.ch

Assainissement de conduites

Nettoyage mécanique et protection interne des conduites contre la corrosion ultérieure

Rouillé Sablé Protégé

Rouben OHANESSIAN Directeur
www.interprotection.ch

Tél. 0041 22 735 42 72
g.vatchev@interprotection.ch

Dialogue arméno-turc à Caux

Artzakank vous présente la traduction de larges extraits de cet article publié en anglais dans le journal Agos le 26.07.2016, signé par Varduhi Balyan.

Du 12 au 18 Juillet 2016, des participants d'origine arménienne, kurde et turque se sont réunis au Centre de rencontres Caux (VD) et ont discuté du génocide des Arméniens, de leur passé commun, de la situation actuelle et des voies de réconciliation.

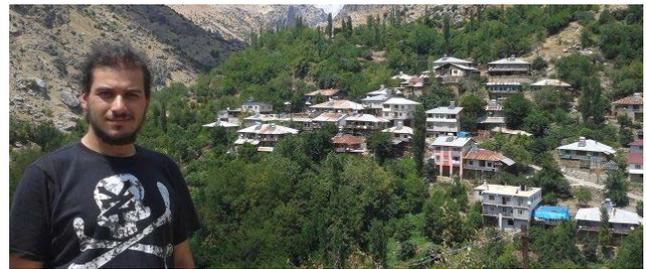
Chaque été, "Initiatives et Changement"¹ organise une série de conférences composée de 8 séances. Des centaines de personnes du monde entier viennent partager leurs expériences et discuter des moyens de construire un avenir meilleur. Le point commun entre les participants est qu'ils ont tous été affectés par des conflits passés ou actuels. Les participants se sont penchés sur le passé commun qui affecte leur vie et ils ont également eu l'occasion d'entendre les histoires de «l'autre» en tant que récits de première main.

Prenant la parole à la session intitulée "Gouvernance équitable pour une meilleure sécurité humaine", un groupe de dialogue turco-arméno-kurde a attiré l'attention des participants d'autres pays. Des Arméniens, Kurdes et Turcs venant d'Arménie, de Turquie, du Liban, d'Espagne et des Pays-Bas ont assisté aux sessions.

Les Arméniens libanais étaient les petits-enfants de survivants du génocide. Les histoires qu'ils ont entendues des anciens de leurs familles concernaient des villes kurdes qui étaient autrefois arméniennes. Dans le cadre de ce projet de dialogue, ils ont parlé de leurs histoires de famille concernant la migration et le génocide. Petits-enfants de survivants, originaires du Mont Moïse (Musa Dagh), de Zeytoun et d'Urfa qui ont fondé une nouvelle vie au Liban, Nejteh, Christine et Nora ont voyagé en Turquie l'an dernier. Ce fut leur première visite en terres ancestrales. Nejteh a visité Zeytoun et Christine a gravi le Mont Moïse, où ses ancêtres ont lutté pour leur vie durant 50 jours.

"Où se trouve mon chez-moi?"

Nejteh n'avait jamais pensé qu'il serait si touché par ce voyage: «Je connaissais Zeytoun seulement par ce qu'on m'en avait raconté. Tout d'abord, nous sommes allés à Mersin, puis à Adiyaman et avons regardé le lever du soleil sur le Mont Nemrut. Alors que nous nous approchions de Zeytoun, nous avons aperçu de hautes montagnes. J'ai eu l'impression que ma terre s'était mise à me parler et me saluer. J'ai été surpris. Où se trouve mon chez-moi? A Bourj Hammoud ou en Arménie? Ou bien sur les terres de mes ancêtres? Je n'ai jamais été en Arménie, mais je me demande si je ressentirais les mêmes choses si un jour je me rendais, là-bas. Zeytoun est une ville difficile d'accès, entourée de montagnes. Je me suis senti très touché, en pensant

que ma famille avait vécu là-bas. J'ai vu un pont. Mes parents l'ont-ils traversé quand ils ont fui le génocide? Ont-ils bu de l'eau de cette fontaine? Quelles sont les maisons qui leur appartenaient? Des pensées de ce genre ont traversé mon esprit. Ce bourg, qui s'appelle maintenant Süleymanlı, n'est pas très développé. Les villageois sont chaleureux et accueillants comme dans tout autre bourg. J'ai dit à un homme du village que je venais du Liban et que j'étais arménien. Il a dit: "Bienvenu sur les terres de vos ancêtres." Après cela, je l'ai embrassé, en pleurant comme un petit enfant. Les enfants du village m'ont pris par la main et m'ont emmené à la fontaine pour me laver le visage. Tous les villageois savaient qu'autrefois les Arméniens avaient vécu sur ces terres. Certains disaient: "Un jour, ils sont partis," et d'autres disaient: "Quelque chose est arrivé, puis ils sont partis." Certains croyaient que les Allemands et les Anglais avaient semé la discorde entre les Arméniens et les Turcs et que les Arméniens étaient partis à cause de cela. Cependant je ne blâme pas ces gens. Comment pourraient-ils apprendre la vérité? Ils croient à ce qu'on leur a dit..."

«J'ai pleuré comme un enfant»

La famille de Christine vient du village de Bitias du Mont Moïse. «Ils se sont enfuis pendant le génocide de 1915, puis ils sont retournés dans leur village. En 1939, ils ont dû fuir à nouveau. Ma grand-mère est toujours en vie et raconte les histoires de notre famille. Quand j'ai gravi le Mont Moïse, je me suis rendu compte que je me sentais comme si j'y appartenais. Il y avait quelque chose de spécial. Nous sommes allés à Vakıflı, le seul village arménien survivant aujourd'hui. Il y avait une messe à l'église. Après toutes les souffrances du passé, ces personnes y vivent encore et y prient. J'ai fondu en larmes quand je suis entrée dans l'église et j'ai pleuré comme un enfant.»

«La plupart des villageois savent que leurs maisons avaient un jour appartenu aux Arméniens. Dans le village de Yoğunoluk, l'église avait été transformée en mosquée. J'ai voulu savoir s'il y avait encore des Arméniens et j'ai appris qu'il y en avait un dans le village de Bitias. J'ai alors rencontré Hagop qui y vivait avec sa femme et son fils. Il a dit que son père s'était enfui en Egypte pendant le génocide et qu'il >>>

(1) Initiatives et Changement (I&C) est un mouvement international regroupant des personnes de différentes cultures et origines qui s'engagent à transformer la société à travers le changement des motivations, des attitudes et des comportements en commençant par elles-mêmes.

Dialogue arméno-turc à Caux

➤➤➤ *s'était ensuite retourné à Bitias. J'espère que nous allons revisiter le village l'année prochaine et je voudrais revoir Hagop.»*

Le risque de mort

Christine n'aime pas parler des expériences désagréables qu'elle a eues au cours de sa visite au Mont Moïse. Cependant, Nora dit qu'elle a vraiment eu peur pendant le voyage. Elle regardait les participants turcs et kurdes au moment où elle évoquait ce sujet; il était évident qu'elle hésitait à en parler. Finalement elle a raconté qu'alors qu'elle se trouvait dans un hôtel de la région, Hagop, un autre Arménien du Liban, avait demandé à Christine de servir d'interprète pour communiquer avec un homme du coin. «*Les deux hommes étaient des nationalistes et je ne voulais pas interpréter certains propos, parce que je craignais qu'ils commencent une bagarre. Ils ont parlé de l'histoire et au moment où ils se sont dit au revoir, Hagop a ajouté: "Oui, les maisons de mes ancêtres se trouvent ici et nous allons les reprendre un jour." J'ai interprété cette remarque et l'homme est devenu furieux et nous a menacé de mort. Nous avons regagné nos chambres afin d'éviter une scène. Quelques minutes plus tard, nous avons entendu des coups de feu. L'homme était revenu à l'hôtel, avec l'intention de nous tuer. Même si je savais qu'il ne le ferait pas, j'ai eu très peur.»*

Histoires de migration

Artak vient d'Espagne. Ses ancêtres sont originaires de Bitlis, de Kars et de Muş et ils ont commencé une nouvelle vie en Espagne. Après avoir entendu les histoires de ses amis concernant leur visite au Mont Moïse, il a dit qu'il n'y avait jamais été et qu'il n'était pas prêt à entreprendre un tel voyage.

Au cours de la conférence, l'accent a été mis sur la question des migrations. Les histoires des participants kurdes et turcs dans le cadre du projet de dialogue étaient aussi des histoires sur la migration. Bedel est un Kurde de Midyat, mais il vit aux Pays-Bas. Sa famille a dû quitter Midyat à cause de l'oppression et a déménagé à Istanbul. Ensuite, ils ont migré vers les Pays-Bas. Tayfun est également venu des Pays-Bas, mais sa famille est d'Ankara. Il a dit que sa famille avait de forts préjugés contre les peuples kurde et arménien. Son mémoire de maîtrise est sur le génocide des Arméniens, mais il a dit qu'il a dû commencer à partir de son propre négationnisme lorsqu'il a commencé à écrire sa thèse: «*J'ai commencé à lire sur le génocide. À un moment donné, j'ai senti que je ne pouvais plus le nier.»* Tayfun a également indiqué que sa famille n'appréciait pas ses idées. Tayfun et Bedel s'étaient rencontrés d'une manière intéressante. Ces deux personnes vivant aujourd'hui en dehors de la Turquie ont essayé d'abattre le mur entre les Turcs et les Kurdes avec l'aide d'un groupe de dialogue turco-kurde qu'ils ont formé aux Pays-Bas.

À la suite de cette session, nous avons constaté que chaque peuple fait face à différents conflits qu'il devra surmonter par ses propres moyens et que cela ne sera pas aussi facile que nous le pensions. Il y a encore un certain nombre d'étapes à franchir pour atteindre cet objectif... ■

Փոքրիկ, անվճար գրադարաններ

Երևանում տեղադրված առաջին փոքրիկ անվճար գրադարանը՝ Արամի 80 հասցեում, որտեղ կարելի է գրքեր վերցնել:

«Փոքրիկ ազատ գրադարան» նախագծի հեղինակներն են ամերիկացիներ Թոդ Բոլը և Ռիկ Բրուքսը: Աւելի քան 20 երկրներում տեղադրված են 25 հազարից ավելի փոքրիկ տնակներ յիշեցնող գրադարաններ: Նրանց գաղափարը իւրաքանչիւր երկրում կեանքի են կոչում տեղի նախաձեռնող անձանց կողմից:

Գրադարանների գաղափարը շատ պարզ է: Մշակվում ու կառուցվում է փայտե արկղ, որը լցվում է գրքերով: Այնուհետ արկղը տեղադրվում է այնպիսի տարածքներում, որտեղ, ենթադրվում է, որ այն նկատելի կը լինի՝ զբոսայգիներում, մետրոյի մոտ, բաղաբային նստարանների մոտ:

Փոքրիկ անվճար գրադարանները գործում են «գիրք առ, գիրք թող» համակարգով, ըստ որի կարդացողը գիրք է վերցնում փոքրիկ անվճար գրադարանից և գիրք թողնում յաջորդ այցելուի համար:

Փոքրիկ անվճար գրադարանները կարելի է տեսնել նաև Տաուուշի մարզում: Մասնաւորապէս այդպիսի գրադարաններ կան Իջևան բաղաբում և Լուսաձոր գիւղում: Ինչպէս նշեց «Փոքրիկ ազատ գրադարան» նախաձեռնութեան ղեկավար-կազմակերպիչ Նայիրա Գուլակեանը՝ գրադարանները տեղադրվում են հիմնականում փոքր համայնքներում:

«Գրադարանից կարող են օգտուել բոլոր ցանկացողները: Ընթերցողները գիրքը կարդալուց յետոյ այն վերադարձնում են: Մեր նպատակն է մարդկանց մէջ սեր արթնացնել գրքի հանդէպ: Մենք արդէն տեղադրել ենք մի քանի այսպիսի գրադարաններ Իջևանում, Լուսաձորում: Ամիսը մէկ անգամ գրադարանի գրքերը թարմացւում են: Նախաձեռնութիւնը իրականացուել է կանադահայ բարերար Վահրամ Վահրամեանի աջակցութեամբ», - նշեց Գուլակեանը: ■

Աղբիւր՝ Ճանկիրոյ և Հայմեդիա

Camp d'été pour les jeunes chez TUMO à Erevan

Ndlr: L'année passée nous avons publié un article d'Aram Gyumishyan, directeur adjoint de TUMO, concernant les objectifs, le fonctionnement et la philosophie de ce Centre des technologies créatives (N° 200 septembre/octobre 2015 "Tumo: un tremplin vers le monde de la technologie"). Aujourd'hui, Alik Garibian (17 ans) partage avec nos lecteurs son expérience dans ce lieu unique.

* * * * *

Un peu en dehors de la ville d'Erevan, il existe un centre: le centre Tumo (*Tumo Center for Creative Technologies*). Il est ouvert toute l'année sauf au mois d'août et il permet aux enfants arméniens de prendre différents cours extrascolaires gratuitement. Ainsi, près de 6000 élèves passent dans ce centre pour participer à des cours de photographie, de création de films, de robotique, d'animation, d'écriture de scénario, de développement de jeux vidéos, de dessin, de composition musicale, de graphisme en 2D, de programmation, ou encore de modélisation 3D, avec des professeurs spécialisés dans le domaine qu'ils enseignent.

Pour apprendre à ces jeunes, le centre s'est donné les moyens: en effet, on y trouve près de 3000 ordinateurs de la marque Apple, une salle de cinéma 3D, un studio de musique et une «game room» qui contient toutes sortes de consoles et jeux vidéos. Mais le centre possède également un parc ouvert à tous avec son aire de jeu, son terrain de basket et son terrain de football. Ainsi l'occasion est donnée aux élèves d'entrer dans l'équipe de basket ou de football du centre ou de participer aux entraînements hebdomadaires de boxe thaï. Il y a également une cafétéria.

Cependant, ce centre n'est pas réservé aux Arméniens d'Arménie. Chaque année, de mi-juin jusqu'à la fin du mois de juillet, il y a le *Tumo Summer Camp*. Ainsi, les jeunes de 12 à 18 ans pour la plupart d'origine arménienne et venant du monde entier peuvent participer au programme pendant 1 à 6 semaines. Par exemple cette année, il y avait des participants d'Egypte, de Turquie, des Etats-Unis, de Suisse, de Singapour, de Russie, du Canada, de Chypre, des Emirats Arabes Unis, du Liban et de Géorgie. A ces jeunes s'ajoutent des jeunes arméniens venant des autres régions d'Arménie qu'Erevan. Ces derniers peuvent venir gratuitement à ce camp grâce à un système de parrainage. En effet, il s'agit de jeunes brillants mais avec peu de moyens puisqu'ils ont dû gagner des concours afin de pouvoir participer au camp. Il y avait par exemple des jeunes qui habitaient à la frontière avec l'Azerbaïdjan et c'était très intéressant de les entendre parler de la façon dont ils vivaient là-bas. Tout comme avec les Arméniens de Turquie qui partageaient avec les autres leurs expériences de la vie en tant qu'Arménien là-bas. La diversité de la provenance des «camper» donne l'opportunité de créer des liens avec d'autres Arméniens qui viennent de l'autre bout du monde.

Quant à l'organisation des journées au centre, nous avons 2 cours de 2 heures chaque matin. Nous pouvions les choisir parmi les cours énumérés ci-dessus. La langue d'enseignement est l'anglais ou l'arménien, selon les participants. L'après-midi, nous

Ալիք Կարիպեանը Շուկեցարիայից է: Արդեն երկրորդ անգամ գալիս է Հայաստան՝ յատուկ թումո ճամբարին մասնակցելու համար:

«Անցյալ տարի էլ էի եկել ու մասնակցել ճամբարին: Հատ սիրեցի ու որոշեցի նորից գալ: Ասեմ, որ այս տարի բաւականին մեծ ու լաւ փոփոխութիւններ եմ նկատել, աւելի մեծ զարգացում կայ, ինչը շատ լաւ է», - ասում է Ալիքը:

Իսկ ի՞նչ դասընթացներ է ընտրել Ալիքը, և ինչու՞: «Ընտրել եմ ֆիլմերի ստեղծում և երաժշտութիւն դասընթացները, որովհետեւ շատ եմ սիրում ստեղծագործել, իսկ այս աշխատարանները օգնում են ինձ զարգացնել իմ ստեղծագործական միտքը»:

Ալիքի համար ամենաշիշուող օրերից մէկը թումոյի այգու Վարդավառն է մնալու, որը, ինչպէս նա է նշում, շատ հաւես է անցկացրել:

(*Տեքստը՝ Սաթեն Գասպարեանի. Լուսանկարը՝ Սարիա Սարգսեանի հրատարակուել են թումոյի կայքէջում*)

participions à différentes activités aussi diverses que le sport, les visites culturelles (Matenadaran, Tzitzernakaberd, Garni, Geghart, Etchmiadzine,... sans jamais trop s'éloigner d'Erevan), la piscine, le bowling, le karting, le paint-ball, etc. Bien sûr, rien n'est obligatoire. Le samedi, nous visitons d'autres sites d'Arménie comme Tsaghkadzor, Haghbat-Sanahin ou Gumri. Le dimanche et les soirées, il n'y avait aucun programme officiel mais la plupart du temps, les jeunes organisaient des sorties entre-eux. Toutes les activités étaient encadrées par un groupe de jeunes moniteurs très sympa qui sont ou étaient élèves durant l'année à Tumo. Ils se joignaient souvent aux «campers» pour les activités hors Tumo et venaient passer du temps avec ceux qui restaient à l'hôtel/hostel Kantar.

Finalement, Tumo est un endroit extraordinaire que ce soit pour ses cours qui sont intéressants et ludiques ou les participants qu'on y rencontre. On y va une fois et on finit par y retourner les années suivantes parce qu'on s'attache aux personnes, à Tumo et à l'Arménie. ■

Alik GARIBIAN

Arménie: après l'exode, le retour à la mère patrie

Charles DELUERMOZ

Au début du 20ème siècle, ils furent plusieurs milliers d'Arméniens à fuir le génocide de 1915-1916 et à rejoindre la Syrie. Aujourd'hui, leurs descendants retournent sur la terre de leurs ancêtres, pour échapper au conflit syrien et aux persécutions islamistes. Mais si l'Arménie a simplifié ses mesures d'accueil, elle croule désormais sous le poids des migrants.

L'histoire semble se répéter. Il y a tout juste 100 ans, entre 60 000 et 100 000 Arméniens s'installaient en Syrie pour fuir un génocide qui a fait, selon les historiens, quelque 1,5 millions de morts. Aujourd'hui, leurs descendants fuient la guerre en Syrie et font le chemin inverse.

A tel point que l'Arménie (3 millions d'habitants) est proportionnellement le troisième plus important pays d'accueil pour les réfugiés syriens, selon le Haut-commissariat pour les réfugiés des Nations Unies (HCR). Le pays compte aujourd'hui 6 migrants pour 1000 habitants. Et déjà quelques 18000 Arméniens de Syrie ont rejoint le Caucase, où leur connaissance de la langue et des traditions locales leur ont permis de s'intégrer mieux que partout ailleurs.

Outre les conséquences de la guerre, les Arméniens de Syrie subissent, comme d'autres minorités chrétiennes d'Orient, l'oppression incessante des islamistes. Dans le meilleur des cas, ils sont forcés de se convertir ou alors de payer le «djizîa», l'impôt des non-musulmans dans les territoires contrôlés par l'Etat Islamique. Des persécutions qui ravivent le souvenir douloureux du génocide de 1915-1916. Dans ce contexte, le salut passe une nouvelle fois par l'exode.

Un juste «retour»

Ainsi, afin de «rendre hommage aux Syriens qui ont sauvé nos ancêtres», comme l'explique à l'AFP Aren Apikyan de la fondation IDEA (Initiative pour le développement de l'Arménie), la priorité est donnée à ces migrants à Erevan. Car ils représentent une part importante de la diaspora arménienne dans le monde.

Armenischer Schul- und Familienverein Oberentfelden

Soirée de GALA

à l'occasion du

25e anniversaire de l'indépendance de la République d'Arménie

Samedi 1er octobre 2016 , 19h

Hôtel Crowne Plaza Zürich

Badenerstrasse 420, 8040 Zürich

avec

Vrej Sahagian et son Orchestre

Entrée (menu à 3 plats,

eau minérale, vin, café)

CHF 120 adultes,

CHF 70, enfants 7 à 14 ans

Réservations: **jusqu'au 16 septembre**

auprès de Garo Ohanian 078 660 38 31

garo.ohanian@bluewin.ch

Les autorités du pays ont ainsi mis en place un dispositif d'accueil d'urgence pour les réfugiés. Comme le précise à l'AFP Firdus Zakaryan, chef d'une organisation gouvernementale chargée des réfugiés venant de Syrie, ces mesures sont destinées à faciliter leur «retour».

Avec 14 000 passeports délivrés en trois ans, le processus de naturalisation arménienne a été simplifié. 2 500 emplois ont été créés et des formations sur la législation et la fiscalité locales ont été offertes. L'Etat se propose même de couvrir les coûts d'assurance santé et de scolarité.

Un poids trop lourd

Mais ces aides ne sont pas suffisantes. Pourtant bien intégrés en Arménie, les migrants peinent à joindre les deux bouts une fois sur place. De nombreuses boutiques et des restaurants syriens ont fleuri sur la place de la République d'Erevan mais les Arméniens venus de Syrie ont beaucoup dépensé pour sortir du pays. Une fois sur place, ils éprouvent des difficultés à trouver un emploi durable et un logement abordable.

Avec un tiers de la population vivant sous le seuil de pauvreté, l'Arménie peine à faire face à un tel afflux de migrants. «Notre petit pays ne peut pas porter ce poids seul, nous avons besoin d'une aide financière internationale», poursuit Firdus Zakaryan. Le cas de l'Arménie semble en effet avoir été oublié par l'Union Européenne et les Etats-Unis. Jusqu'à présent, le pays n'a obtenu d'aide humanitaire pour les réfugiés syriens que de la part du Programme des Nations Unies pour le développement, ainsi que des gouvernements koweïtien, autrichien et russe. ■

(Francetvinfo)

«Չուզողների աչքը հանելով՝ պիտի մնամ ես երկրում»

ԱՆԻ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Երբ Հայաստանում Քիմ Քարդաշեանին են նուիրում «Պռեզումենչի» վզնոցը, որի վրա կախուած էր սիրիահայ արծաթագործ Գեորգ (Ջորջ) Դոշողլանեանի պատրաստած իւրօրինակ կախազարդը՝ հայերէն «Էէ» տառի փորագրութեամբ, աշխարհահռչակ աստղը չի կարողանում զսպել հիացմունքն ու բացականչում է. «Աստուած իմ, ինչ գեղեցիկ է»:

Արծաթագործը հպարտ է, որ իր աշխատանքը կրում է աշխարհի ամենայայտնի հայուհին: Իսկ System of a down խմբի տղաների համար պատրաստած ապարանջանները, որոնց վրա փորագրուած էր «1915», նրա համար ոչ միայն հպարտութիւն է, այլև երախտիքի խօսք խմբի տղաներին՝ Հայոց Տեղասպանութեան միջազգային ճանաչման գործում կատարած անգնահատելի աշխատանքի համար:

2012 թ. սիրիական ճգնաժամի հետևանքով տեղափոխուելով Հայաստան՝ հալէպցի յայտնի արծաթագործ Ջորջը մի բան է ուզում՝ հայրենիքում էլ ամրապնդել ու տարածել իր՝ որպէս արծաթի իւրօրինակ վարպետի համբաւը: Սիրիայում նա առաջինն էր, որ ստեղծեց ակոմաթենաների ֆիրմային նշանների արծաթեայ հաւաքածու, որը վարորդները փակցնում էին ակոմաթենաների բանալիներին: Այդ աշխատանքները Սիրիայում մեծ պահանջարկ ու սեր էին վայելում: Մի ծրագիր էլ ուներ՝ ստեղծել ակոմաթենաների արծաթեայ միսի մոդելների հաւաքածու: Ցաւօք, չհասցրեց. նախ մեծ գումար պիտի ներդնէր, յետոյ էլ սկսուեց սիրիական պատերազմը՝ փոշիացնելով բոլոր երազանքներն ու ծրագրերը: Սակայն Ջորջը յոյս ունի, որ այդ հաւաքածուն մի օր ստեղծելու է Հայաստանում:

«Ես իմ մատնահետքերը Սիրիայում թողել եմ և միևս օրս էլ դրանով հպարտ եմ: Ինձ համար մեծ հպարտութիւն է, երբ մարդիկ ասում են՝ Ջորջի աշխատանքներն ուրիշ են: Ինձ դա է երջանկութիւն պարզապէս, իսկ մնացածը երկրորդական է»,- ասում է Ջորջը:

Սիրիայում արծաթագործութեամբ մեծ գումարներ վաստակող և այդ գումարները շռայլօրէն ծախսող երիտասարդ արծաթագործը չէր էլ կարող պատկերացնել, որ մի օր սկսելու է հաշուել աշխատած գումարն ու ապրել ինայողութիւններով: Այո, սա արդէն Հայաստանն է, որտեղ դրամ աշխատելն այնքան էլ հեշտ գործ չէ, մանաւանդ երբ սկսում ես զրոյից: Եթէ իմանար, որ կեանքը 180 աստիճանով փոխուելու է, գոնէ ժամանակին գումար կը ինայէր, որպէսզի այսօր աւելի հեշտ լինէր ամէն ինչ նորից սկսելով:

Բայց Ջորջը նեղսրտում է ոչ թէ դրանից, այլ շուրջ տիրող անարդարութիւններից, որոնց առնչում է գրեթէ ամէն օր:

Յիշում է՝ երբ 2006 թ. առաջին անգամ ոտք դրեց Հայաստան, պարզապէս սիրահարուեց այս երկրին: Ասում է, որ սփիւռքում ապրողների համար հայրենիքն ու Մասիս սարը երազանք են, և դա տեսնելն ու զգալը՝ անբացատրելի զգացողութիւն, հրաշք: Սակայն այդ ժամանակ նա Հայաստանը լրիւ այլ աչքերով էր տեսնում: Հիմա, երբ արդէն ապրում ու աշխատում է այստեղ, սեփական մաշկի վրայ է զգում նաև երկրի խնդիրները: Ցաւ է ապրում, երբ տեսնում է, որ իշխանաւորները մի բան են յայտարարում, բայց լրիւ այլ բան անում: Օրինակ, հեկց իրենց՝ սիրիահայերի օգնութեան ծրագրերը: Ասում է՝ ամէն տեղ իր անունը գրուած է, բայց դեռ ոչ մի անգամ օժանդակութիւն չի ստացել: Բիզնեսի զարգացման ծրագրեր կան, բաւականին լաւ պայմաններով վարկեր են տալիս, որպէսզի սիրիահայ ձեռներեցները կարողանան գործ սկսել, բայց յանկարծ պարզում է, որ այդ գումարները տրամադրուել են մարդկանց, որոնք ամենևին էլ այդ վարկի կարիքը չունեն, իսկ փոխարէնը ինքը մնացել է ձեռնունայն: Ջորջն ուզում է բարձրաձայնել այս խնդիրների մասին, որպէսզի գոնէ միւսների դէպքում դրանք չկրկնուեն: *«Չգիտեմ, երևի մարդկային նախանձ է, ինձ ոչ ոք չի ուզեցել օգնել, իսկ ես Սիրիայից դատարկածուն գալով՝ ինչով որ կարողացել եմ, բոլորին օգնել եմ: Բայց ես մուրացկան չեմ, ես արուեստագետ մարդ եմ, հպարտ մարդ եմ ու իմ եղունգներովս իմ արիւնը քամելով, բոլորի աչքը հանելով՝ պիտի մնամ ես երկրում ու փոխեմ: Ես փոխող մարդ եմ»:*

Ոսկու շուկայի ձեղնայարկում գտնուող փոքրիկ, ոչ բարենպաստ պայմաններով արհեստանոցում սիրիահայ արծաթագործը ստեղծում է ուրոյն զարդեր. մի մասը՝ մասնաւոր պատուէրներով, միւս մասը՝ վերնիսածում վաճառուելու համար: Դրանցից իւրաքանչիւրի վրայ նա մեծ ջանք է թափում, որպէսզի թողնի, ինչպէս ինքն է ասում, Ջորջի մատնահետքը:

Այո, անարդարութիւն շատ կայ, բայց ինչպէս տեսնում ենք, Ջորջը յանձնուողներից չէ, նա շարունակելու է անքուն գիշերներ անցկացնել, որ ոտքի կանգնի ու իր արժանի տեղը զբաղեցնի այս երկրում: Չնայած դժուարութիւններին, մտածելակերպի տարբերութիւններին ու ամէն քայլի հանդիպող անարդարութիւններին՝ սիրիահայ արծաթագործը սիրում է իր հայրենիքն ու ամէն առաւօտ լուսանկարում իր պատշգամբից երևացող Արարատը:

«Ինձ շատ բան է ասում իմ հողը: Ես Հայաստան գալուց յետոյ շատ եմ փոխուել: Կեանքին լրիւ նորովի եմ սկսել նայել: Ես հողն ինձ շատ բան է ասել, ու հիմա ես արար աշխարհին կարող եմ յայտարարել, որ Հայաստանի հողն արուեստի հող է: Փշաքաղուելով ես դա զգում եմ: Իսկ դժուարութիւններից ուժեղ մարդն աւելի է ուժեղանում, ոչ թէ փախչում է երկրից»:

(Անկախ)

COMMUNICATIONS

NAISSANCE

Manisha Nvart, fille de **Rosy et Suren Erkman** est née le 16 mars 2015.

Toutes nos félicitations aux heureux parents.

DECES

Professeur Martiros Minassian, survenu le 2 juillet 2016 à Contamines sur Arve (France).

Toutes nos condoléances à sa famille.

Le Professeur Martiros Minassian n'est plus

Le Professeur Martiros Minassian nous a quittés le 2 juillet 2016. Philologue et linguiste, il était né à Akcay près d'Alexandrette (Turquie) en 1926.

Il avait étudié à l'école du monastère de Bzommar au Liban avant de s'établir en Arménie en 1947.

Diplômé de l'Institut pédagogique Brusov pour les langues russe et étrangères d'Erevan, il a été chercheur et chef de la section des glossaires de l'Institut de linguistique de l'Académie des sciences d'Arménie (1960-1962) et a enseigné le français à l'Institut pédagogique Khatachatur Abovyan (1962-1966) ainsi que l'arménien classique (grabar) à l'Université d'Etat d'Erevan (1966-1970).

De 1971 à 1974, il a enseigné l'arménien classique au séminaire du monastère Saint Hagop de Jérusalem et en parallèle à l'Université hébraïque de la même ville (1972-1973).

En 1974, grâce à la Fondation des frères Ghoukassiantz, une unité d'arménien a été créée à la Faculté des lettres de l'Université de Genève et son premier titulaire chargé de recherche fut Martiros Minassian, a qui ont succédé en 1993 Valentina Calzolari et Bernard Outtier.

Ses nombreux ouvrages, d'une valeur inestimable pour les études arménologiques, portent principalement sur l'arménien classique et des oeuvres de l'âge d'or de la littérature arménienne. Parmi ses ouvrages en français: *Manuel pratique d'arménien ancien*, Genève 1976; *Grammaire d'arménien oriental*, New York; *Manuel pratique d'arménien occidental*, Genève 1981; *Mon premier livre d'arménien*, Genève 1981; *Répertoire des verbes de l'arménien ancien*, Genève 1985; *Etudes arménologiques* (Recueil d'articles), Genève 1990; *Cours intensif d'arménien ancien*, Genève 1994; *Analyse grammaticale et traduction de Marc arménien*, Genève, 1994; *Grammaire descriptive de l'arménien classique*, Genève, 1996.

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): de 10h00 à 16h15, cours de l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex) pour tous les enfants de 4 à 12 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Bus de ramassage scolaire à disposition.

Renseignements auprès de Nevrik Azadian au 079 827 54 43.

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois), de 14h30 à 16h30, à l'Ecole Topalian, cours de langue arménienne, pour adultes et adolescents (à partir de 12 ans). Préparation du programme de l'option arménien du baccalauréat français. Un minimum de connaissance en arménien (écriture et lecture) requise.

Renseignements: ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): Cours de l'Ecole de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève: de 16h15 à 21h15 selon les niveaux. Informations: christinesedef@gmail.com

Tous les vendredis: de 15h00 à 19h00, la bibliothèque et le kiosque du Centre Arménien sont ouverts au public.

Tous les vendredis: de 18h30 à 21h00: Le club **d'échecs Tigran Petrossian** accueille les joueurs, jeunes et adultes, pour une soirée d'entraînement, au 5 rue Louis-Favre. Nous offrons aussi des possibilités de cours pour débutants ou avancés. Contact: Raffi Garibian 079 200 4567, Garabed Yelegen 079 538 51 26.

Messes arméniennes en Suisse alémanique et à Neuchâtel

Date	Heure	Lieu	Adresse
18.09.2016	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
09.10.2016	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
16.10.2016	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
23.10.2016	14 30	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
30.10.2016	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
06.11.2016	11 45	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
13.11.2016	14 30	St. Maria Kath. Kirche	8200 Schaffhouse SH
20.11.2016	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
27.11.2016	14 30	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG

www.armenische-kirche.ch
Pfr.ShnorkTchekidjian Tel: 079/704 74 87

IMPORTANT!

Dernier délai pour recevoir des articles et communications à publier dans notre prochain numéro: **15 octobre 2016**. En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction **AVANT** cette date.

ԺԸՆԵԻ ԵՒ ԼԵՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ
ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

PAROISSE DE GENEVE
REGION LEMANIQUE
SAINT-HAGOP
EGLISE APOSTOLIQUE
ARMENIENNE

ՏՕԼԱՑՈՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՅՈԿՏԵՄԲԵՐ 2016

ԿԻՐԱԿԻ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ – ՏՕԼ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՍՐԲՈՅ ԽԱՉԻՆ:
ՀԱՔԱԹ 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ –Ս. ԳԵՌՈՂ ՉՈՐԱՎԱՐԻՆ:
ԿԻՐԱԿԻ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ- ՏՕԼ ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ԽԱՅԻՆ:
ՀԱՔԱԹ 1 ՅՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՍՐԲՈՅՆ ԵՕԹԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԱԶԱԿԵՐՏԱՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ:
ՀԱՔԱԹ 8 ՅՈԿՏԵՄԲԵՐ –ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԳՍԱՆՉԱՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅՆ ՍԵՐՈՑ:
ՀԱՔԱԹ 15 ՅՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՍՐԲՈՅ ԱՆԵՏԱՐԱՆՃԱՅՆ՝ ՄԱՏԹԵՆՍԻ, ՄԱՐԿՈՍԻ, ՂՈՒԿԱՏՈՒ ԵՒ ՅՈՎԻԱՆՈՒ:
ՀԱՔԱԹ 22 ՅՈԿՏԵՄԲԵՐ – ՍՐԲՈՅՆ ԵՐԿՈՒՏԱՍԱՆ ՎԱՐՊԱԿԵՏԱՅ:

ՃԱՆՉՆԱԼԸ ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Այս թիվն սկսեալ պարբերաբար պիտի ներկայացնենք Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ Նուիրապետական կարգերը: Թեմիս Առաջնորդական տեղապահ հոգձ. Տ. Գուսան վրդ. Ալճանեան սիրայօժար ստանձնեց այս նիւթին պատրաստութիւնը:

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆՈՒՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներու զանազան աստիճաներու դասակարգութիւնը կը կոչուի Նուիրապետութիւն: Քրիստոս հաստատեց եկեղեցւոյ նուիրապետութիւնը, երբ որ ընտրեց տասներկու առաքելները իբրեւ իրեն մշտնջենաւոր հետեւողներ:

Հայ եկեղեցական նուիրապետութեան աստիճաներն են.

- 1. Հայրապետ. 2. Պատրիարքներ
- 3. Արքեպիսկոպոս. Եպիսկոպոս.
- 4. Վարդապետ, Ծայրագոյն վարդապետ.
- 5. Զահանայ. 6. Սարկաւագ, Կիսասարկաւագ.
- 7. Դպիր, Զահընկալ, Երդմնեցուցիչ, Դռնապան:

1. ՀԱՅՐԱՊԵՏ Հայ եկեղեցւոյ Ծայրագոյն պետը, Տերը ու Ընդի. կաթողիկոսն է. անոր անունը կը յիշուի հայոց եկեղեցիներուն մէջ: Ան կը ձեռնադրէ Եպիսկոպոսներ իր Թեմերուն համար. Կ'օրհնէ Ս. Միւռնը, կը գումարէ Ազգ. եկեղեցական ընդհանուր ժողով, կը դրկէ կանոնական թղթեր, կոնդակներ, կը թոյլատրէ կրօնական գիրքերու հրատարակութիւնը: Կ'օծուի տասներկու Եպիսկոպոսներու ձեռքով: Ս. Էջմիածնի Հայրապետը կը կոչուի Նաեւ Եպիսկոպոսապետ Ծայրագոյն Պատրիարք, Կաթողիկոս Անենայն Հայոց: Տիտղոսն է, **Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վեհաշնորհ Ս. Հայրապետ:** Անենայն Հայոց կաթողիկոսութենէն բացի կայ Նաեւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը որը շարունակութիւնն է Արեւմտահայաստանի պատմական Սիսի Կաթողիկոսութեան, Հաստատուած է Անթիլիաս- Լիբանան եւ կը գործէ անկախօրէն:

2. Պատրիարքներ. Կան երկու պատրիարքներ՝ Երուսաղէմի ու Կ.Պոլսոյ որոնք Արքեպիսկոպոսներ են: Այս երկու Աթոռները ինքնավար են սակայն ի հոգեւորս ենթակայ են Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Ընդհանրական կաթողիկոսին իշխանութեան:

ԼՈՒՐԵՐ ԺԸՆԵԻ Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՎԱՐՊԱՎԱՌԻ ՊԱՐՏԻԶԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր եկեղեցւոյ հինգ տաղաւար տօներէն՝ Ս. Ծնունդէն եւ Ս. Յարութեան տօնէն ետք , երրորդը՝ Վարդավառի կամ Քրիստոսի այլակերպութեան տօնն է:

Երկրորդ տարին ըլլալով, Կիրակի 3 Յուլիսին, եկեղեցական արարողութենէն ետք, Ծխական Խորհուրդս գեղեցիկ աւանդութիւնը պահեց կազմակերպելով Վարդավառի ճաշկերոյթը, կեդրոնի պարտեզին մէջ: Թօփալեան վարժարանի տեսչութեան կողմէ խոհանոցին սիրայօժար տրամադրութեամբ:

Շուրջ հարիւր հոգիի ներկայութեամբ, այս ձեռնարկին գլխաւոր ճաշատեսակը Կարսի խորովածն էր: Մանուկները ու նոյնիսկ երեցները վարդավառի մթնոլորտը ջերմացուցին ջուրի սրսկումով:

ԱՍՏՈՒԾԱԾՆԻ ՎԵՐԱՓՈՒՄԱՆ ՏՕՆԸ ԵՒ ԽԱՂՈՐՈՅՆԷ

Չորրորդ տաղաւար տօնը՝ Ս.Աստուածածնի վերափոխման տօնն էր Կիրակի 14 Օգոստոսին: Հոգձ. Տ. Գուսան վրդ. Ալճանեան Ս. Պատարագի աւարտին կատարեց խաղողօրհնէքը, Ս. Խորանին վրայ օրհնուած խաղողը բաժնուեցաւ ներկայ հաւատացեալ ժողովուրդին, հակառակ ամառնային արձակուրդի մեկնողներուն այս աւանդական արարողութեան ներկայութիւնը ընդունելի էր, ոմանք եկած էին Լեմանի շրջաններէն:

Այս էջը պատրաստեց՝ Մաթիկ Եպիղաթեան

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D. Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève)
 ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch; www.centre-armenien-geneve.ch
 Réalisation Maral Wurry

No. 26

Ecole Topalian déjà plus de 20 ans d'existence

Fondée selon les vœux et la devise de Monsieur Hagop Topalian «**Hay Abrink**» (vivons arméniens). Depuis toutes ces années l'école fait de son mieux afin de transmettre la langue, la culture et l'histoire arméniennes.

Des générations d'élèves l'ont fréquentée, des amitiés se sont construites, des merveilleux souvenirs gravés dans les mémoires.

Mais, ce qui fait la force de l'école Topalian, c'est son équipe enseignante, toujours fidèle, et dévouée. Sa flexibilité et sa capacité à s'adapter au nouveau rythme scolaire depuis 2014.

Cette année l'école a connu un véritable engouement, avec plus de 38 élèves inscrits.... Une nouvelle classe a été créée.

Suzy Sahakian (classe des petits), Anoush Guezeltasciyan (classe des moyens), Nevrik Azadian (classe des grands, langue occidentale), Valya Dadoyan (classe des grands, langue orientale).

L'école a beaucoup misé sur les nouvelles technologies: avec des ordinateurs, des Ipads et des programmes pédagogiques riches et attractifs, avec Maral Wurry.

Les fêtes et évènements désormais traditionnels de l'école sont:

Saint Hagop / Noël

Pareguintan / Carnaval

Daratekhig (Fabrication des biscuits en forme de lettres arméniennes) / Pâques

Les anniversaires

Fête de fin d'année

L'école Topalian est ouverte à tous les enfants de la communauté en âge d'être scolarisés. Il est important de rappeler que les enfants qui commencent l'école dès leur tendre âge ont des facilités d'apprentissage et maîtrisent plus rapidement la langue.

Alors chers parents, n'hésitez plus et inscrivez vos enfants pour **la prochaine rentrée**, prévue le **mercredi 16 septembre 2016 à 10h, en écrivant à ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch ou en appelant Nevrik Azadian 022.7431780/0798275443**

Չուիցերախայ Միութիւն Union Arménienne de Suisse

KHOROVADZ DE L'UNION ARMÉNIENNE DE SUISSE

Dimanche 28 août 2016

Une très belle journée ensoleillée d'été!

33 degrés mais une fraîcheur très appréciée au bord de la rivière qui coule près de notre centre, rires joyeux d'enfants, retrouvailles chaleureuses des parents et amis qui se rencontraient après une pause estivale bien méritée, autour d'une ambiance détendue et festive accompagnée d'une grillade que tout le monde attend désormais pour préparer une nouvelle saison d'activités communautaires.

Plus de 140 personnes de notre communauté se sont réunies pour déguster le délicieux et juteux *Khorovadz* préparé de main de maître par notre très cher Alegsı Doudak, accompagné d'entrées bien de chez nous, du riz, des tomates et des poivrons grillés, apportant une couleur estivale à notre repas.

Le comité de l'UAS, comme chaque année, était fidèle au poste: Hayguhi, Julieta, Shant, Vatché, Artush, Christophe et Nejdeh. A ne pas oublier nos remerciements à nos fidèles amis, toujours à nos côtés : Alegsı, Natali, Meda, Taline, Araksi, Fred, Garo, Lilia, Gariné, Anouch ainsi que nos jeunes : Kristina, Tamara, Emma, Sasha, Adrian, Paulina, Luciné et Elly pour leur aide précieuse.

Après un bon repas et une pastèque bien sucrée, du café, du thé et une bonne glace pour les enfants, les fans de backgammon et d'échecs sous la surveillance de Shant Ghouchian et de Raffi Garibian ont pu se mesurer les uns contre les autres.

Les gagnants étaient pour les échecs Mikael Kassighian et pour le backgammon Shant Giragossian.

L'UAS remercie tous ceux qui ont participé à cet événement ainsi que celles et ceux qui ont apporté leur aide à la réussite de cette journée bien agréable.